

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Gródek

Gródek 2004

I.	OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	3
II.	AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRĄŻANIEM PLANU.....	5
1.	POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ.....	5
2.	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	8
3.	TURYSTYKA	11
4.	ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	13
5.	GOSPODARKA.....	18
6.	SFERA SPOŁECZNA	32
III.	ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTUACJI NA DANYM OBSZARZE	46
IV.	REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW	50
1.	PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA W OKRESIE 2004 – 2006	50
2.	PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA WYKRACZAJĄCE POZA ROK 2006.....	55
V.	POWIĄZANIA PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE WOJEWÓDZTWA, POWIATU, GMINY	58
VI.	OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.....	62
VII.	PLAN FINANSOWY NA LATA 2004 – 2006 I NA NASTĘPNE PLANOWANE LATA...64	
1.	WYKONANIE BUDŻETÓW GMINY GRÓDEK W LATACH 2000 – 2003.....	64
2.	PROGNOZOWANA SYTUACJA FINANSOWA GMINY GRÓDEK NA LATA 2004 – 2008 65	
3.	PLAN FINANSOWY NA LATA 2004 – 2006 I NA NASTĘPNE PLANOWANE LATA	67
VIII.	SYSTEM WDRĄŻANIA	70
IX.	SPOSODY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	73
1.	SYSTEM MONITOROWANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.....	73
2.	SPOSODY OCENY PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.....	73
3.	SPOSODY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY POMIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	73
4.	PUBLIC RELATIONS PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	74

I. Obszar i czas realizacji Planu Rozwoju Lokalnego

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej jest dla samorządów terytorialnych w naszym kraju wielkim wyzwaniem. Dobrze przygotowanie organizacyjne i opanowanie procedur wymaganych przy pozyskiwaniu funduszy strukturalnych na niezbędne dla poprawy jakości życia mieszkańców inwestycje – to warunek zasadniczy odniesienia sukcesu.

W ostatnich miesiącach wiele energii poświęcono na wypracowanie dokumentów o charakterze operacyjnym na szczeblu centralnym i regionalnym. Efektem tej pracy jest katalog Sektorowych Programów Operacyjnych, a także Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego, stwarzający szansę otrzymania wsparcia dla przedsięwzięć samorządów terytorialnych w dziedzinie rozbudowy infrastruktury lokalnej.

Warunkiem sięgania po fundusze strukturalne jest dostosowanie się do reguł, jakimi rządzi się Unia Europejska w kwestii zasad polityki regionalnej. Bardzo duży nacisk kładziony jest na planowanie przedsięwzięć oraz racjonalne i celowe wykorzystywanie środków finansowych.

W tym celu przed polskimi gminami postawiono wymóg posiadania Planu Rozwoju Lokalnego na lata 2004 – 2006, który zawierałby katalog przedsięwzięć oraz tabelę finansową jako realną projekcję wykonania zamierzeń w oparciu o środki własne oraz pochodzące z funduszy strukturalnych.

Procedura uchwalania Planu Rozwoju Lokalnego zawiera czynnik społeczny, jest bowiem uchwalana przez przedstawicieli społeczności lokalnej i dzięki temu pozwala kontrolować poczynania władzy w kwestii racjonalnego wydatkowania funduszy publicznych.

Przedłożony Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Gródek na lata 2004 – 2006 jest wynikiem analizy potrzeb i możliwości sfinansowania przedsięwzięć infrastrukturalnych, które przyczynią się do polepszenia jakości życia mieszkańców gminy, zaś w dłuższej perspektywie przyczynią się do budowania wizerunku gminy Gródek, jako jednostki samorządu terytorialnego przyjaznej, otwartej i nakierowanej na rozwój.

Zostały w nim zawarte najpilniejsze, a zarazem realne zadania, których wyspecyfikowanie jest wynikiem dyskusji na forum Rady Gminy i konsultacji

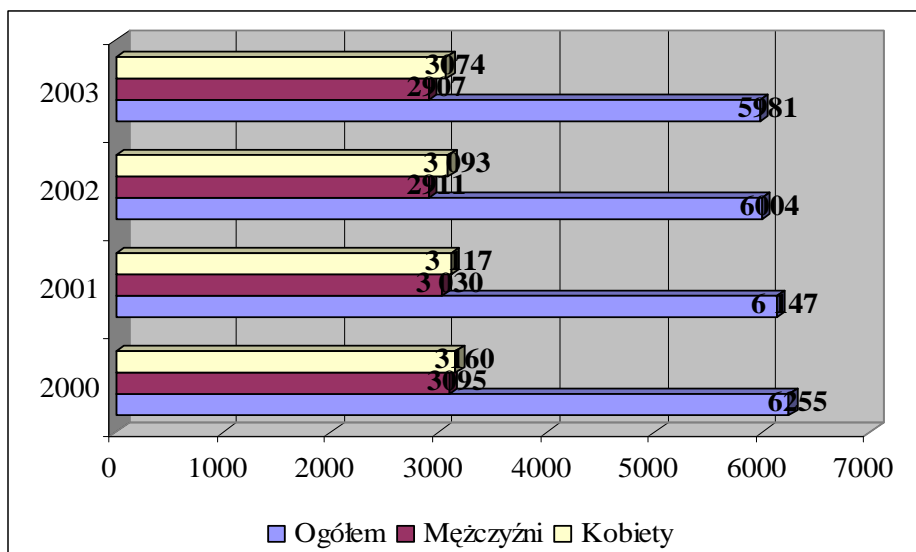
społecznych. Treść Planu ma standardowy układ zgodny z rekomendacjami zawartymi w Uzupełnieniu Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.

II. Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza na obszarze objętym wdrażaniem Planu

1. Położenie, powierzchnia, ludność

Gmina Gródek położona jest we wschodniej części województwa podlaskiego. Od północy graniczy z gminami: Krynki i Studziałowo, od północnego – zachodu i zachodu z gminą Supraśl, od południa z gminami: Zabłudów i Michałowo. Granica państwowa z Białorusią stanowi jednocześnie wschodnią granicę gminy. Wraz z czternastoma gminami wchodzi w skład powiatu białostockiego. Cały obszar gminy przynależy do terenu Zielonych Płuc Polski.

Rysunek 1. Ludność gminy Gródek w latach 2000 – 2003

Powierzchnia gminy Gródek wynosi 431 km², co stanowi 14,44% powierzchni powiatu białostockiego oraz jednocześnie 2,14% powierzchni całego województwa podlaskiego. W granicach gminy znajduje się 55 miejscowości wiejskich, z czego 36 posiada status sołectwa.

W gminie Gródek obserwuje się systematyczny spadek ludności. W roku 2000 w jej granicach mieszkało 6 255 osób, w roku kolejnym było to 6 147, co oznaczało spadek o 108 osób. W roku 2002 liczba mieszkańców wyniosła 6 004, co oznaczało spadek o 143. W roku 2003 liczba mieszkańców wyniosła 5 981, co oznaczało spadek o 23. W sumie w przeciągu trzech lat liczba ludności zmalała o 4,38%. W roku 2000

ludność gminy stanowiła 4,47% ludności powiatu, a także 0,51% ludności całego województwa. W roku 2001 powyższe odsetki wyglądały następująco, powiat – 4,40%, województwo – 0,50%. Rok 2002, powiat – 4,34%, województwo – 0,50%. Struktura populacji według płci przedstawia się następująco. W roku 2000 liczba mężczyzn wyniosła 3 095, a kobiet 3 160. W roku 2001 mężczyzn było 3 030, a kobiet – 3 117. Rok 2002, mężczyźni – 2 911, kobiety – 3 093. Rok 2003, mężczyźni – 2 907, kobiety – 3 074.

Tabela 1. Gęstość zamieszkania na 1 km²

	Gęstość zamieszkania na 1 km ²		
	2000	2001	2002
Województwo	61	60	60
Powiat	47	47	46
Gródek	15	14	14

Niska na tle województwa i powiatu gęstość zamieszkania na 1 km² wynika ze specyfiki gminy. Gmina Gródek jest gminą wiejską, zaliczaną do najbardziej zalesionych, gdyż powierzchnia lasów zajmuje około 60% całego obszaru gminy. W województwie w kolejnych latach 2000 – 2002 na jeden kilometr kwadratowy średnio przypadało odpowiednio – 61, 60, 60 osób. W powiecie ów wskaźnik wyniósł – 47, 47, 46, a w gminie – 15, 14, 14.

Tabele dotyczące położenia, powierzchni, ludności

Tabela 2. Powierzchnia województwa, powiatu, gminy w roku 2002

	Powierzchnia w km ²	Miejscowości wiejskie	Sołectwa
Województwo	20 180	3 945	3 310
Powiat	2 985	584	428
Gródek	431	55	36

Tabela 3. Powierzchnia gminy Gródek w 2002 roku w stosunku do województwa i powiatu

Stosunek do	% powierzchni	% miejscowości wiejskich	% sołectw
województwa	2,14	1,39	1,09
powiatu	14,44	9,42	8,41

Tabela 4. Ludność województwa, powiatu, gminy w latach 2000 – 2002

	Ludność								
	ogółem			mężczyźni			kobiety		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	1 221 128	1 219 879	1 207 704	599 961	599 045	590 589	621 167	620 834	617 115
Powiat	140 007	139 854	138 367	69 288	69 160	68 333	70 719	70 694	70 034
Gródek	6 255	6 147	6 004	3 095	3 030	2 911	3 160	3 117	3 093

Tabela 5. Ludność gminy Gródek w stosunku do województwa i powiatu w latach 2000 – 2002

Stosunek do	Ludność								
	% ogółem			% mężczyźni			% kobiety		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	0,51	0,50	0,50	0,52	0,51	0,49	0,51	0,50	0,50
Powiat	4,47	4,40	4,34	4,47	4,38	4,26	4,47	4,41	4,42

2. Środowisko przyrodnicze

Obszar gminy Gródek znajduje się w zlewni rzek Narwi i Niemna. Główną arterią wodną jest rzeka Supraśl, która za sprawą licznych dopływów i sieci rowów melioracyjnych, zbiera wody powierzchniowe z około 90% obszaru gminy. Lewe dopływy Supraśli: Dzierniakówka, Płoska; prawe dopływy: Glediówka, Grzybówka, Średnia, Radulinka, Słoja. We wschodniej części gminy wody powierzchniowe zbiera potok Kołodziejanka oraz kilka nienazwanych cieków i rowów melioracyjnych uchodzących do rzeki Świsłocz¹.

Gmina Gródek znajduje się w obrębie mezoregionu Wysoczyzna Białostocka, charakteryzującym się pofałdowaną wysoczyzną morenową oraz sandru, urozmaiconym pagórkami kemowymi i wzgórzami moren czołowych. Powierzchnia terenu wznosi się na średnią wysokość 145 – 155 m n.p.m., a w rejonach występowania wzgórz wzrasta do 165 – 175 m n.p.m.². Cały obszar charakteryzuje się czystym powietrzem oraz występującymi interesującymi gatunkami roślin i zwierząt, z jednym w Polsce naturalnym siedliskiem żubra³. Wśród bogactwa fauny wyróżnić można: zwierzęta łowne m.in. wilk, ryś, sarna, jeleń, dzik, lis, jenot, borsuk oraz bobry, które znalazły na terenie gminy dogodne warunki bytowania. Bogactwo ornitologiczne stanowią: puchacz, orzeł bielik, orlik, orlik krzykliwy, bocian czarny.

Gatunkiem dominującym w drzewostanie jest sosna z udziałem świerka, brzozy i olchy. Dominującym typem siedliskowym lasu jest bór mieszany świeży, znaczący udział ma ponadto bór świeży i las mieszany świeży. Największa ilość drzewostanu mieści się w przedziale wiekowym: 21 – 30 lat i 51 – 60 lat⁴.

Na obszarze gminy zlokalizowane są następujące obszary o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych chronionych przez prawo: Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej im. prof. Witolda Sławińskiego, rezerwat przyrody „Las Cieliczański”, rezerwat przyrody „Chomotowszczyzna”, obszar chronionego krajobrazu „Wzgórza Świętojańskie”, rezerwat przyrody „Bahno”. W granicach gminy Gródek znajduje się 26,31 tys. ha powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych chronionych przez prawo, co stanowi 61,10% całej

---

¹ Por. *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gródek*, Gródek 2000, s. 11.

² Por. *Studium...*, s. 8.

³ Por. *Studium...*, s. 7.

⁴ Por. *Studium...*, s. 17.

powierzchni gminy. W owej powierzchni mieszczą się m.in. rezerваты przyrody – 0,47 tys. ha, co stanowi 1,09% ogólnej powierzchni; parki krajobrazowe – 15,92 tys. ha i 36,97%; obszary chronionego krajobrazu – 10,38 tys. ha i 24,11%; użytki ekologiczne – 10 ha i 0,02%. Ponadto w granicach gminy zlokalizowanych jest 27 pomników przyrody. Są to głównie grupy drzew, pojedyncze drzewa, głązy narzutowe i aleja lip drobnolistnych.

Tabele dotyczące środowiska przyrodniczego

Tabela 6. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2002 roku

	Ogółem w tys. ha	Rezerваты przyrody w tys. ha	Parki krajobrazowe w tys. ha	Obszary chronionego krajobrazu w tys. ha	Użytki ekologiczne w tys. ha	Pomniki przyrody
Województwo	644,33	14,35	88,08	462,72	1,94	2 053
Powiat	100,30	2,63	53,77	40,06	0,12	171
Gródek	26,31	0,47	15,92	10,38	0,01	27

Tabela 7. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2002 roku % powierzchni ogólnej

	Ogółem	Rezerваты przyrody	Parki krajobrazowe	Obszary chronionego krajobrazu	Użytki ekologiczne
Województwo	31,93	0,71	4,36	22,93	0,10
Powiat	33,63	0,88	18,03	13,43	0,04
Gródek	61,10	1,09	36,97	24,11	0,02

3. Turystyka

Podstawą turystyki gminy Gródek są wysokie walory i wartości środowiska przyrodniczego. Na podkreślenie zasługują ponadto walory krajobrazowe niewielkich historycznych wsi założonych w XVI – XVII wieku posiadających ciekawe zabytki architektoniczne, kapliczki, zdobione krzyże przydrożne. Wśród obiektów wzbudzających zainteresowanie turystów znajdują się m.in.: w Gródku – wczesnośredniowieczne grodzisko oraz „Rynek” z cerkwią prawosławną, kościół katolicki, cmentarna kaplica prawosławną; kamień upamiętniający 120 rocznicę Powstania Styczniowego na polanie Królowe Stojło; mogiła powstańcza z drewnianym krzyżem w uroczysku Piereciosy; Wzgórza Świętojańskie⁵.

Tabela 8. Liczba obiektów noclegowych i miejsca noclegowe w latach 2000 – 2002

	Liczba obiektów noclegowych		Miejsca noclegowe	
	2001	2002	2001	2002
Województwo	263	245	14 209	14 497
Powiat	22	22	1 560	1 425
Gródek	3	3	34	42

Do najczęstszych form rekreacji na terenie gminy zaliczyć można: wypoczynek codzienny i świąteczny mieszkańców aglomeracji białostockiej; wypoczynek w zabudowie letniskowej; wszystkie formy ruchu turystycznego: piesza, rowerowa, kajakowa, zbieractwo, łowiectwo, narciarstwo, golf, turystyka specjalistyczna oraz wędkarstwo⁶.

Przez teren gminy przebiegają następujące szlaki turystyczne⁷:

- część szlaku „Śladami Powstania Styczniowego”, który prowadzi z Sokółki do Walił – Stacji,
- część Małego Szlaku Tatarskiego z Kruszynian do wsi Waliły Stacja,
- część szlaku „Napoleońskim Traktem” z Krynek do Żedni,
- szlak z Waliły Stacji do wsi Górany,
- część szlaku „Wzgórza Świętojańskie” przez wsie: Downiewo, Królowy Most, Góra św. Jana – Cieliczanka,

⁵ Por. *Studium...*, s. 38 – 39.

⁶ Por. *Studium...*, s. 39.

⁷ *Studium...*, s. 39 – 40.

- szlak turystyczno – rowerowy Jałówka – Królowy Most, biegnący wzdłuż granicy państwa,
- szlak rowerowy, około 20 km: Gródek, Waliły Stacja, Królowe Stojło, Wyżary, Radunin, Załuki, Nowosiółki, Borki, Supraśl,
- szlak rowerowy, około 48 km: Kruszyniany, Grzybowce, Zarieczny, Gródek, Królowe Stojło, Piereciosy, Wyżary, Radunin, Załuki, Nowosiółki, Borki, Supraśl,
- szlak pieszy „Skrajem Puszczy Knyszyńskiej” długość 55 km,
- szlak pieszy „Narewka – Waliły Stacja”, około 64 km,
- szlak pieszy około 26 km, Gródek, Straszewo, Załuki, Narejki, Świsłoczany, Mostowlany, Jałówka,
- szlak pieszy około 31 km, Gródek, Straszewo, Zubry, Mostowlany, Świsłoczany, Narejki, Wierobie, Bobrowniki, Chomontowce, Kruszyniany,
- kajakowy szlak turystyczny rzeką Supraśl i Płoską przez Puszcę Knyszyńską.

Na terenie gminy Gródek w następujących wsiach znajdują się kwatery agroturystyczne: Gródek, Zubry, Borki, Załuki, Wierobie, Waliły – Stacja, Nowosiółki, Kołodno⁸.

Tabela 9. Liczba obiektów noclegowych i miejsca noclegowe na 1000 ludności

	Liczba obiektów noclegowych na 1000 ludności		Miejsca noclegowe na 1000 ludności	
	2001	2002	2001	2002
Województwo	0,22	0,20	11,65	12,00
Powiat	0,16	0,16	11,15	10,30
Gródek	0,49	0,50	5,53	7,00

W latach 2001 – 2002 na terenie gminy Gródek funkcjonowały trzy obiekty oferujące nocleg. W roku 2001 łącznie dysponowały 34 łózkami, zaś rok później ich liczba zwiększyła się do 42. Przeliczywszy liczbę obiektów noclegowych na 1000 mieszkańców okazuje się, iż ów wskaźnik w gminie w roku 2002 był 2,5 – krotnie wyższy od wskaźnika dla województwa oraz ponad trzykrotnie wyższy od wskaźnika dla powiatu. W roku 2001 w gminie na 1000 mieszkańców przypadało 0,49 obiektu noclegowego, w województwie – 0,22, zaś w powiecie – 0,16. W roku 2002 w gminie było to 0,50; w województwie – 0,20; w powiecie – 0,16. W przypadku ilości miejsc noclegowych na 1000 mieszkańców sytuacja przedstawia się następująco. W roku 2000,

⁸ Por. *Studium...*, s. 44 – 45.

gmina – 5,53; powiat – 11,15; województwo – 11,65. Rok 2002, gmina – 7,00; powiat – 10,30; województwo – 12,00.

W roku 2003 na terenie gminy Gródek znajdował się „Zajazd przy Granicy”, który dysponował 30 miejscami noclegowymi. Ponadto istniało jeszcze 7 kwater agroturystycznych, które łącznie dysponowały 54 miejscami noclegowymi.

4. Zagospodarowanie przestrzenne

Ochrona środowiska naturalnego. W 2003 roku większość nakładów związanych z ochroną środowiska przeznaczono na ochronę wód. Na oczyszczanie wód poniesiono nakłady w wysokości 762 712 zł, w tym:

- zmodernizowano dwie stacje uzdatniania wody: w Bobrownikach i Waliłach, których koszt zamknął się kwotą 52 154 zł,
- na utrzymanie oczyszczalni i oczyszczanie ścieków poniesiono nakłady w wysokości 241 178 zł,
- poniesiono nakłady na budowę kanalizacji sanitarnej w miejscowości Waliły Stacja w kwocie 469 380 zł.

Ponadto poniesiono wydatki na realizację zadań w zakresie utrzymania czystości w Gminie Gródek w kwocie 174 528 zł oraz zakupiono i zamontowano wagę na gminnym wysypisku śmieci, na którą poniesiono nakłady w wysokości 11 586 zł.

Na ochronę środowiska poniesiono również nakłady z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W ramach zagospodarowania terenów wokół zbiornika wodnego w Zarzeczanach wybudowano przyłącze wodociągowe, którego koszt zamknął się kwotą 12 684 zł. Poniesiono także wydatki w wysokości 2 500 zł na wykonanie „Planu Gospodarki Odpadami”.

Łączna kwota nakładów w zakresie ochrony środowiska naturalnego w 2003 roku wyniosła 953 610 zł.

W roku 2002 całość nakładów związanych z ochroną środowiska przeznaczono na ochronę wód. Kwota wyniosła 116,3 tys. zł, z czego 6,0 tys. zł wydatkowano na komunalne oczyszczalnie ścieków, a 110,3 tys. zł przeznaczono na sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki. Przeliczając powyższe kwoty na 1000 mieszkańców i porównując do sytuacji w powiecie i w województwie otrzymujemy następujący obraz. W powiecie na ochronę wód wydano 80,07 tys. zł, w województwie 61,44 tys. zł, a w gminie 19,37 tys. zł. Na komunalne oczyszczalnie ścieków w województwie wydano 17,86 tys. zł, w gminie 1,00 tys. zł, a w powiecie – 0,87 tys. zł. Na sieć kanalizacyjną

odprowadzającą ścieki w powiecie wydano 76,19 tys. zł, w województwie – 21,06 tys. zł, a w gminie – 18,37 tys. zł.

Infrastruktura techniczna. W roku 2003 wodociągowa sieć rozdzielcza w gminie Gródek liczyła 43,8 km i wzrosła w porównaniu do roku 2000 o 300 metrów. Ilość wodociągowych połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych wyniosła w roku 2003 – 973. Ilość mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej wynosi około 75%. Przeliczając długość sieci wodociągowej na 1 km² otrzymujemy następujące wartości. W latach 2000 – 2002 w gminie na 1 km² średnio przypadało 100,93 m wodociągowej sieci rozdzielczej. W roku kolejnym było to 101,62 m. Na 1 km² w gminie w latach 2000 – 2003 przypadało 2,26 wodociągowych połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych.

W latach 2000 – 2001 długość sieci kanalizacyjnej w gminie Gródek wynosiła 15,5 km. W roku 2002 jej długość wydłużyła się o 900 metrów, do 16,4 km. W roku 2003 jej długość wyniosła 20,6 km. Liczba kanalizacyjnych połączeń prowadzących w kolejnych latach 2000 – 2003 wynosiła odpowiednio – 507, 507, 537, 572. Przeliczając długość sieci kanalizacyjnej na 1 km² otrzymujemy następujące wartości. W latach 2000 – 2001 na 1 km² przypadało średnio 35,96 m sieci kanalizacyjnej, w roku 2002 – 38,05 m, w roku 2003 – 47,80 m. Na 1 km² w gminie w latach 2000 – 2001 przypadało 1,18 kanalizacyjnych połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych. Rok później było to 1,25 połączeń, a w roku 2003 – 1,33 połączeń.

W roku 2000 gminne gospodarstwa domowe w sumie zużyły 95,4 dam³ wody z wodociągów. W roku kolejnym poziom zużycia wody wzrasta o 30,08% i wynosi 124,1 dam³. W roku 2002 ilość zużytej wody wyniosła 125,9 dam³. W roku 2003 zużyto 138,2 dam³. Przeliczając powyższe wartości na jednego mieszkańca otrzymujemy następujące wyniki. W roku 2000 statystyczny mieszkaniec gminy zużył 15,2 m³ wody doprowadzanej wodociągami. W roku kolejnym ów wskaźnik wyniósł 20,1 m³, w roku 2002 – 20,9 m³, a w roku 2003 – 23,1 m³.

Na terenie gminy funkcjonuje komunalna oczyszczalnia ścieków, która zlokalizowana jest w Gródku oraz trzy zakładowe oczyszczalnie ścieków: przejścia granicznego w Bobrownikach, osiedla mieszkaniowego PGR Waliły, CPN – Ośrodka Kolonijnego w Waliłach. W skali gminy kanalizację posiadają 4 miejscowości, z której korzysta blisko połowa mieszkańców gminy. W pozostałych miejscowościach ścieki

odprowadzane są do urządzeń lokalnych, a następnie wywożone do punktu zlewnego przy komunalnej oczyszczalni⁹.

Gminne wysypisko odpadów stałych położone jest na terenie o podłożu gliniastym odznaczającym się słabą przepuszczalnością, zlokalizowanym przy drodze relacji Gródek – Dzierniakowo. Gospodarką odpadami stałymi zajmuje się Komunalny Zakład Budżetowy w Gródku. Jego głównym zadaniem pozostaje utrzymanie porządku na terenie gminy. Ów cel osiąga m.in. poprzez: wyposażenie posesji w pojemniki i kontenery, systematyczne ich opróżnianie i wywożenie odpadów na wysypisko oraz bieżącą eksploatację gminnego wysypiska odpadów stałych¹⁰.

System komunikacji. Przez teren gminy przebiegają następujące drogi: droga krajowa nr 65, granica państwa – Gołdap – Ełk – Grajewo – Białystok – Bobrowniki, jest to droga klasy G o dopuszczalnym nacisku na pojedynczą oś do 100 kN, o nawierzchni twardej ulepszonej 34,42 km; droga wojewódzka nr 686, Zajma – Michałowo – Jałówka, jest to droga klasy Z o dopuszczalnym nacisku na pojedynczą oś do 80 kN, o nawierzchni twardej ulepszonej 3,0 km. Sieć drogową uzupełnia 26 odcinków dróg powiatowych o łącznej długości 125,97 km, o twardej nawierzchni 84,49 km, z czego o ulepszonej nawierzchni 26,18 km oraz gruntowych 41,48 km; a także drogi gminne o łącznej długości 118,72 km, o twardej nawierzchni 35,40 km, w tym o ulepszonej 4,12 km oraz gruntowych 83,31 km¹¹.

Przez teren gminy Gródek przebiega pierwszorzędna jednotorowa linia kolejowa relacji Białystok – Zubki Białostockie. Zalicza się ją do linii wojewódzkich. Jej długość na terenie gminy wynosi 24,3 km, z czego 7,8 km pozostaje w eksploatacji. Ruch osobowy został zawieszony w roku 2000, natomiast obsługa towarów ma miejsce do miejscowości Waliły – Stacja¹².

---

⁹ Por. *Studium...*, s. 72 – 74.

¹⁰ Por. *Studium...*, s. 74 – 75.

¹¹ Por. *Studium...*, s. 52 – 59.

¹² Por. *Studium...*, s. 62.

Tabele dotyczące zagospodarowania przestrzennego

Tabela 10. Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska według kierunków inwestowania w 2002 roku

	Ochrona wód							
	w tys. złotych				w tys. złotych na 1000 ludności			
	Razem	Oczyszczalnie ścieków		Sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki	Razem	Oczyszczalnie ścieków		Sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki
		razem	w tym komunalne			razem	w tym komunalne	
W	74 203,8	24 923,8	21 572,7	25 429,8	61,44	20,64	17,86	21,06
P	11 078,9	120,0	120,0	10 541,9	80,07	0,87	0,87	76,19
G	116,3	6,0	6,0	110,3	19,37	1,00	1,00	18,37

Tabela 11. Wodociągi i kanalizacja w latach 2000 – 2002

	Wodociągowa sieć rozdzielcza w km			Wodociągowe połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych			Sieć kanalizacyjna w km			Kanalizacyjne połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	8 904,5	9 270,1	9 655,7	139 121	144 377	150 356	1 354,0	1 466,0	1 609,5	33 360	37 654	45 892
Powiat	1 138,0	1 154,6	1 192,4	22 780	23 759	24 306	235,6	261,6	320,8	6 213	6 859	7 848
Gródek	43,5	43,5	43,5	973	973	973	15,5	15,5	16,4	507	507	537

Tabela 12. Wybrane wskaźniki dotyczące wodociągów w latach 2000 – 2002

	Liczba wodociągowej sieci rozdzielczej w metrach na 1 km ²			Wodociągowe połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych na 1 km ²		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	441,25	459,37	478,48	6,89	7,15	7,45
Powiat	381,24	386,80	399,46	7,63	7,96	8,14
Gródek	100,93	109,98	110,90	2,26	2,26	2,26

Tabela 13. Wybrane wskaźniki dotyczące kanalizacji w latach 2000 – 2002

	Sieć kanalizacyjna w metrach na 1 km ²			Kanalizacyjne połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych na 1 km ²		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	67,10	72,65	79,76	1,65	1,87	2,27
Powiat	78,93	87,64	107,47	2,08	2,30	2,63
Gródek	35,96	35,96	38,05	1,18	1,18	1,25

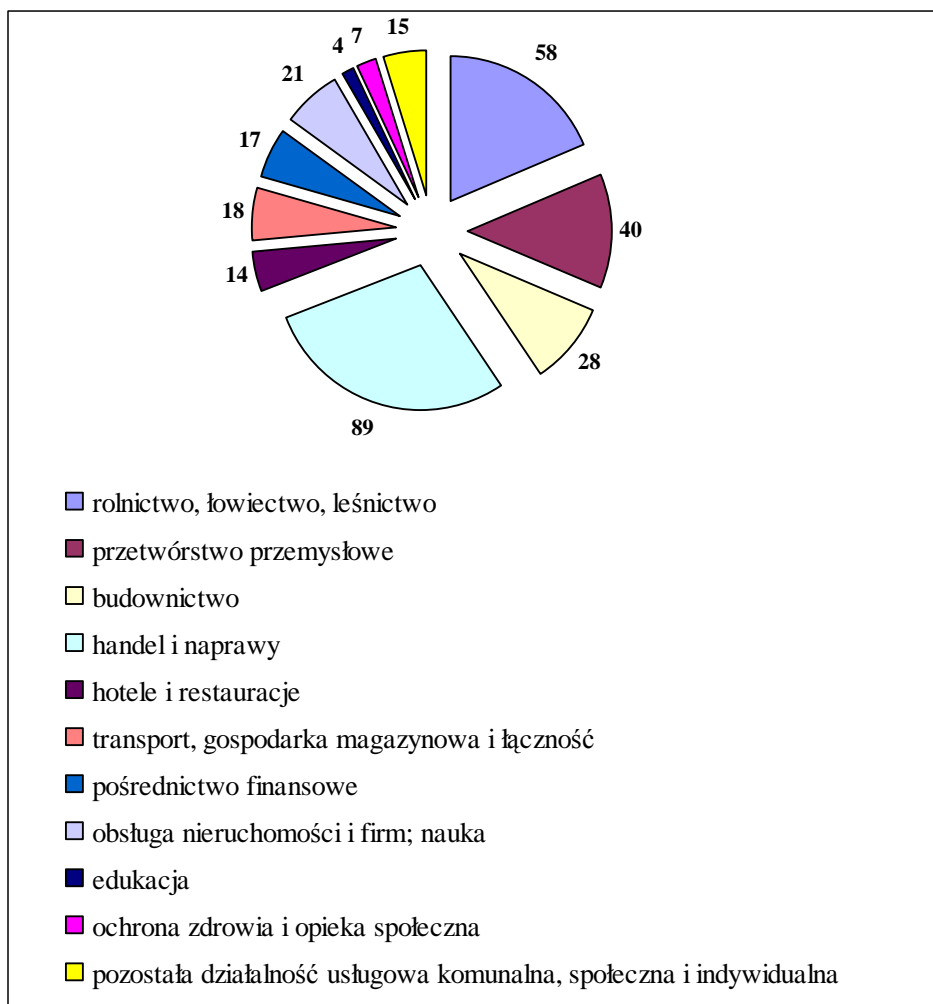
Tabela 14. Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w latach 2000 – 2002

	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych					
	w dm ³			na 1 mieszkańca w m ³		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	34 306,5	33 211,3	34 055,7	28,1	27,2	28,2
Powiat	3 202,5	3 185,8	3 332,0	22,9	22,7	24,1
Gródek	95,4	124,1	125,9	15,2	20,1	20,9

5. Gospodarka

W roku 2000 w gminie Gródek funkcjonowało 284 podmiotów gospodarki narodowej, w tym 13 reprezentowało sektor publiczny, a 271 sektor prywatny, z czego 229 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W roku 2001 następuje wzrost ogólnej liczby podmiotów o 6,69%, do 303. Sektor publiczny notuje spadek o 15,38%, do 11. Sektor prywatny notuje wzrost o 7,75%, do 292, zaś liczba osób fizycznych wzrosła o 4,37%, do 239. W roku 2002 następuje ponowny wzrost ogólnej liczby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą o 5,28%, do 319. Liczba podmiotów z sektora publicznego pozostała na dotychczasowym poziomie (11), natomiast sektor prywatny notuje 5,48% wzrost. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wzrosła o 3,77%, do 248.

Rysunek 2. Podmioty gospodarki narodowej w gminie Gródek w roku 2002

W gminie Gródek w roku 2000 na 1000 mieszkańców przypadało 45,40 podmiotów gospodarki narodowej, w powiecie było to 60,01; zaś w województwie – 70,30. W roku kolejnym ów wskaźnik prezentował się w sposób następujący. W gminie wyniósł 49,29; w powiecie – 69,31; w województwie – 75,20. Rok 2002, gmina – 53,13; powiat – 64,57; województwo – 78,27. Wskaźnik dla sektora publicznego wygląda następująco. Rok 2001, powiat – 1,61; gmina – 2,08; województwo – 2,22. Rok 2002, powiat – 1,59; gmina – 1,79; województwo – 2,23. Rok 2002, powiat – 1,79; gmina – 1,83; województwo – 2,43. Z kolei wskaźnik dla sektora prywatnego wygląda następująco. Rok 2001, gmina – 43,33; powiat – 58,40; województwo – 68,08. Rok 2002, gmina – 47,50; powiat – 67,72; województwo – 72,21. Rok 2002, gmina – 51,61; powiat – 62,78; województwo – 75,84.

Uwaga niniejszego akapitu zostanie skierowana w stronę 11 wybranych sekcji podmiotów gospodarki narodowej prowadzących swą działalność na terenie gminy Gródek. W roku 2001 rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo reprezentowało 62 podmiotów, co stanowiło 21,83% ich ogólnej liczby. W roku kolejnym liczba podmiotów nie ulega zmianie, natomiast odsetek w ogólnej liczbie spada do 20,46%. W roku 2002 liczba podmiotów maleje do 58, co stanowiło 18,18% ogólnej liczby. Sytuacja w przetwórstwie przemysłowym przedstawiała się następująco. W roku 2000 liczba przedsiębiorstw tej sekcji wynosiła 41, co stanowiło 14,44% ogólnej liczby. W roku 2001 następuje spadek do 37 i 12,21%. Rok 2002, wzrost do 40 i 12,54%. W roku 2000 budownictwo reprezentowały 22 firmy, co stanowiło 7,75% wszystkich podmiotów gospodarczych. Rok 2001 – 28 i 9,24%. Rok 2002 – 28 i 8,78%. Sytuacja w handlu i naprawach wyglądała następująco. W roku 2000 w owej sekcji mieściło się 71 podmiotów, co stanowiło 25,00% ogólnej liczby. Rok 2001 – 79 i 26,07%. Rok 2002 – 89 i 27,90%. W roku 2000 hotele i restauracje reprezentowało 13 podmiotów, co stanowiło 4,58% ogólnej liczby. Rok 2001 – 11 i 3,63%. Rok 2002 – 14 i 4,39%. Sytuacja w sekcji transport, gospodarka magazynowa i łączność przedstawiała się następująco. W roku 2000 szeregi owej sekcji zasilalo 18 podmiotów, co stanowiło 6,34% ogólnej liczby podmiotów. Rok 2001 – 19 i 6,27%. Rok 2002 – 18 i 5,64%. W roku 2000 w pośrednictwie finansowym działało 14 podmiotów, co stanowiło 4,93% ogólnej liczby. Rok 2001 – 16 i 5,28%. Rok 2002 – 17 i 5,33%. Sytuacja w sekcji obsługa nieruchomości i firm oraz nauka wyglądała następująco. W roku 2000 reprezentowało ją 12 firm, co stanowiło 4,23% ogólnej liczby. Rok 2001 – 19 i 6,27%. Rok 2002 – 21 i 6,58%. W roku 2000 w sekcji edukacja działało 6 podmiotów, co

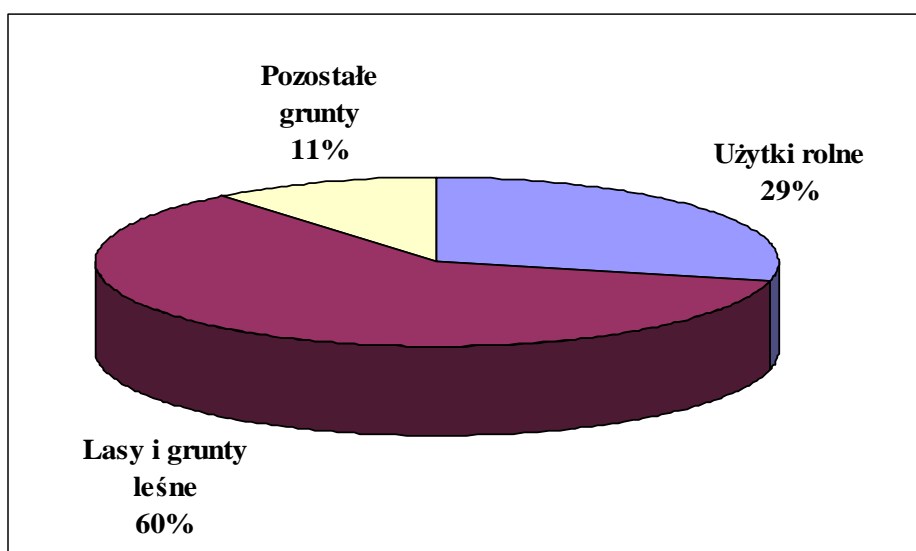
stanowiło 2,11% ogólnej liczby. Rok 2001 – 4 i 1,32%. Rok 2002 – 5 i 1,57%. Sytuacja w ochronie zdrowia i opiece społecznej przedstawiała się w sposób następujący. W omawianym okresie trzech lat (2000 – 2002) liczba podmiotów działających w ramach owej sekcji nie ulegała zmianie i stale wynosiła 7. Natomiast malał odsetek w ogólnej liczbie podmiotów, który wynosił odpowiednio – 2,46%, 2,31%, 2,19%. Sekcję pozostała działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna w roku 2000 reprezentowało 16 podmiotów, co stanowiło 5,63% ogólnej liczby. Rok 2001 – 13 i 4,29%. Rok 2002 – 15 i 4,70%.

Dynamika zmian 11 sekcji podmiotów gospodarki narodowej w gminie Gródek wygląda następująco. W rolnictwie, łowiectwie, leśnictwie w roku 2001 w stosunku do poprzedniego roku nie nastąpiła żadna zmiana, z kolei w roku 2002 nastąpił spadek ilości podmiotów o 6,45%. W sekcji przetwórstwo przemysłowe w roku 2001 miał miejsce 9,76% spadek, zaś w roku kolejnym wzrost o 8,11%. W budownictwie w roku 2001 ilość podmiotów rośnie o 27,27%, a w roku kolejnym nie ulega zmianie. W sekcji handel i naprawy rok rocznie ilość podmiotów zwiększała się. W roku 2001 o 11,27%, a w roku następnym o 12,66%. W roku 2001 w porównaniu z rokiem poprzednim ilość hoteli i restauracji zmalała o 15,38%, by w kolejnym wzrosnąć o 27,27%. Sekcja transport, gospodarka magazynowa i łączność w roku 2001 zanotowała 5,56% wzrost, by w roku kolejnym odnotować spadek o 5,26%. Sytuacja w sekcji pośrednictwo finansowe wyglądała następująco. W roku 2001 liczba podmiotów zwiększyła się o 14,29%, zaś w kolejnym o 6,25%. W roku 2001 liczba podmiotów reprezentujących obsługę nieruchomości i firm oraz naukę wzrosła o 58,33%, a w kolejnym o dalsze 10,53%. W edukacji w roku 2001 w porównaniu z rokiem poprzednim następuje spadek o 33,33%. Ten poziom utrzymał w roku 2002. W sekcji ochrona zdrowia w przeciągu omawianych trzech lat nie miały miejsca żadne zmiany, liczba podmiotów pozostawała na jednakowym poziomie. W sekcji pozostała działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna w roku 2001 nastąpił spadek o 18,75%, zaś w roku kolejnym wzrost o 15,38%.

W roku 2000 na terenie gminy funkcjonowały 33 sklepy, z czego 17 posiadało charakter ogólnospożywczy. Przeliczając owe wielkości na 1000 mieszkańców otrzymujemy 5,28 sklepów ogółem oraz 2,72 sklepów ogólnospożywczych. Ponadto w roku 2000 na terenie gminy swoje usługi świadczyły cztery stacje paliw, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wynik 0,64. W roku kolejnym liczba sklepów zwiększa się o 7, do 40, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wynik 6,51.

Liczba sklepów spożywczych wzrasta o 4, do 21, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wynik 3,42. Liczba stacji paliw nie uległa zmianie (4), zaś wskaźnik na 1000 mieszkańców nieznacznie wzrósł do 0,65. W roku 2002 ogólna liczba sklepów wzrasta do 44, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wynik 7,33. Liczba sklepów ogólnospożywczych pozostaje na niezmiennym poziomie (21), co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wynik 3,50. W roku 2002 przybywa jedna stacja paliw, zatem w sumie wychodzi 5, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wynik 0,83.

Rysunek 3. Struktura użytkowania gruntów w gminie Gródek w roku 2002

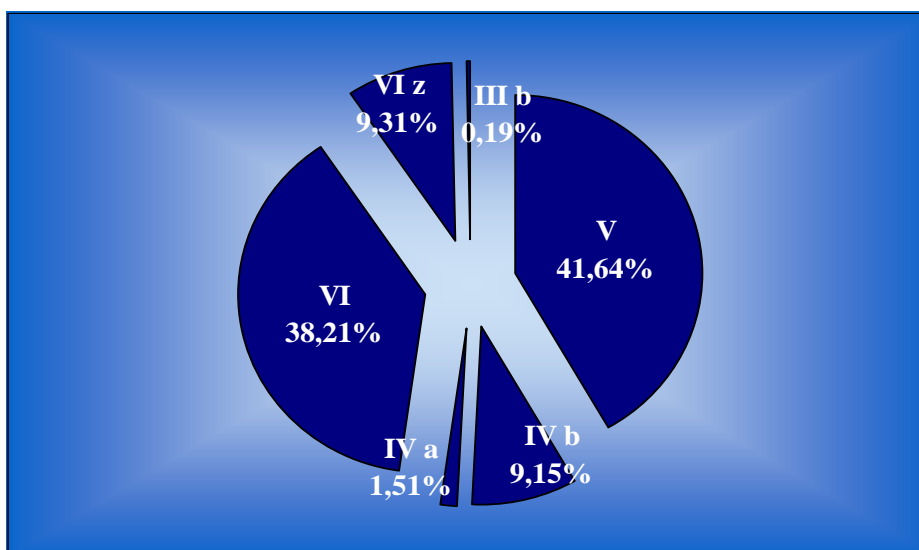

Zgodnie z danymi Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkańców oraz Powszechnego Spisu Rolnego w roku 2002 z pracy utrzymywało się 48,64% ogółu ludności, z czego 72,32% utrzymywało się z pracy najemnej, a 16,79% z prowadzenia gospodarstwa rolnego. Z pozostałych źródeł dochody czerpało 51,04% ogółu ludności, z czego 52,14% stanowili emeryci, a 32,22% renciści. W liczbach bezwzględnych sytuacja wygląda następująco. Ludność utrzymująca się z pracy – 2 937 osób, w tym 2 124 z pracy najemnej, 493 prowadzenie gospodarstwa rolnego; z pozostałych źródeł 3 082 osób, w tym z emerytur 1 607, z rent 993. Dla 19 osób nie udało się ustalić źródła utrzymania.

Rolnictwo. W roku 2002 w gminie Gródek powierzchnia użytków rolnych wynosiła 12,34 tys. ha, co stanowiło 28,66% powierzchni ogólnej całej gminy. Powierzchnia lasów i gruntów leśnych wyniosła 26,02 tys. ha, co stanowiło 60,43%

powierzchni ogólnej. Powierzchnia pozostałych gruntów wynosiła 4,70 tys. ha, co stanowiło 10,92% ogólnej powierzchni. Struktura samych użytków rolnych przedstawia się następująco. Grunty orne zajmowały powierzchnię 6,93 tys. ha, co stanowiło 56,16% wszystkich użytków rolnych. Łąki zajmowały 4,09 tys. ha, co stanowiło 33,14% wszystkich użytków rolnych. Pastwiska zajmowały 1,30 tys. ha, co stanowiło 10,53% gruntów ornych. Sady zajmowały 30 ha, co stanowiło 0,24% gruntów ornych.

Rysunek 4. Struktura klas bonitacyjnych gruntów ornych gminy Gródek

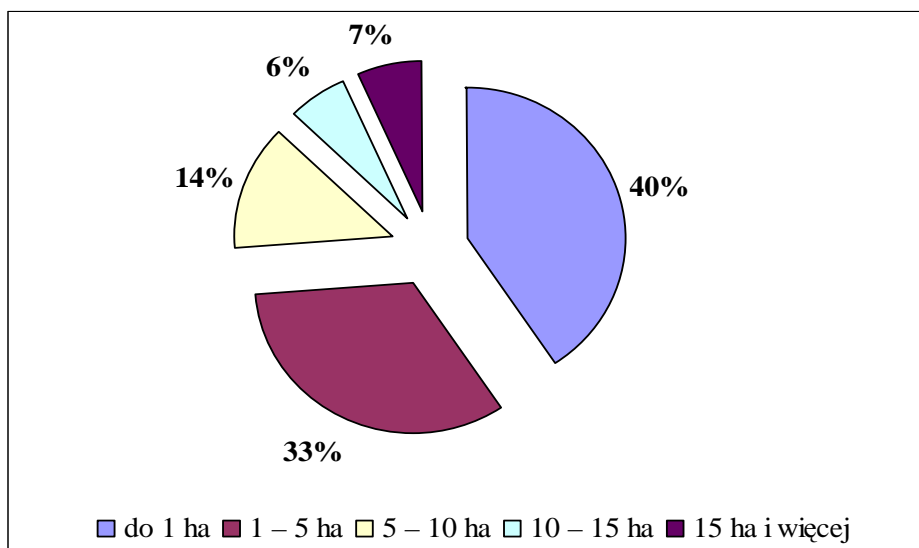
W roku 2000 w gminie Gródek powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych wyniosła 691 ha, co stanowiło 1,60% powierzchni ogólnej gminy. Rok później owa wielkość wzrosła o 38,78%, do 959 ha, co tym samym stanowiło 2,23% ogólnej powierzchni. W roku 2002 powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych maleje o 11,68%, do 847 ha, co stanowiło 1,97% powierzchni całej gminy.

Wielkość powierzchni poszczególnych klas bonitacyjnych gruntów ornych gminy Gródek przedstawia się następująco: klasa III b – 16 ha, co stanowi 0,2% całości gruntów ornych; klasa IV a – 130 ha i 1,5%; klasa IV b – 789 ha i 9,2%; klasa V – 3 591 ha i 41,6%; klasa VI – 3 295 ha i 38,2%; klasa VI z – 803 ha i 9,3%.

W gminie Gródek w roku 2002 liczba gospodarstw rolnych o powierzchni do 1 hektara wynosiła 709, co z ogólnej liczby 1 743, dało wynik 40,68%. Liczba gospodarstw o powierzchni 1 – 5 ha wyniosła 576, co dało 33,05%; o powierzchni 5 – 10 ha wyniosła 236, co dało 13,54%; o powierzchni 10 – 15 ha wyniosła 107, co dało

6,14%; o powierzchni 15 ha i więcej – 115, co stanowiło 6,60% wszystkich gospodarstw. Ponadto z ogólnej liczby gospodarstw rolnych (1 743), 45,84% prowadziło wyłącznie działalność rolniczą (799); 4,42% prowadziło wyłącznie działalność pozarolniczą (77); 4,48% zajmowało się zarówno działalnością rolniczą, jak i pozarolniczą (78); 45,27% nie prowadziło ani działalności rolniczej, ani pozarolniczej (789).

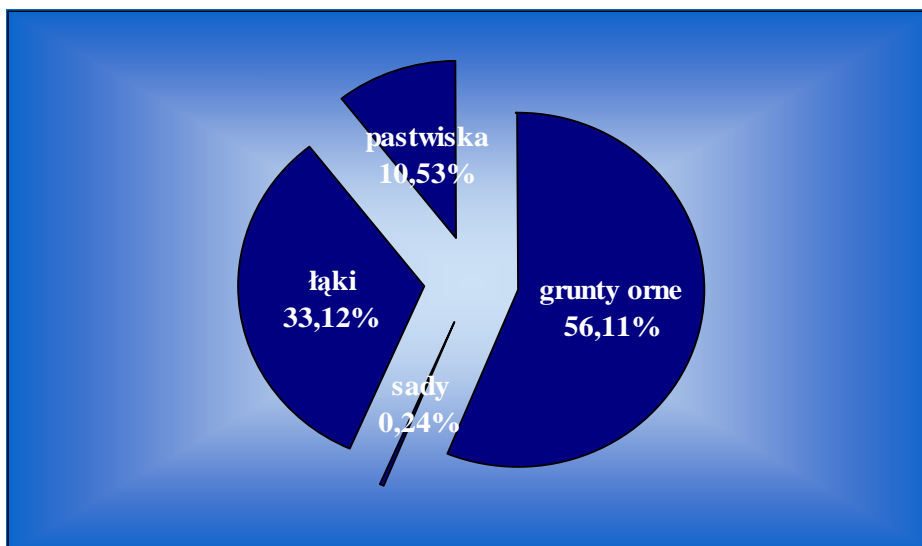
Rysunek 5. Struktura wielkości gospodarstw rolnych w gminie Gródek w roku 2002

W roku 2002 w gminie ogółem obsiano 2 650 ha ziemi. Struktura zasiewów przedstawia się następująco: pszenica – 159 ha; żyto – 975 ha; jęczmień – 84 ha; owies – 722 ha; pszenżyto – 60 ha; mieszanki zbożowe – 520 ha; kukurydza na ziarno – 53 ha; rośliny strączkowe jadalne – 2 ha; ziemniaki – 294 ha; buraki cukrowe – 1 ha; rośliny pastewne – 119 ha, w tym motylkowe – 6 ha oraz strączkowe – 10 ha; pozostałe – 58 ha, w tym warzywa gruntowe – 29 ha oraz truskawki – 7 ha.

W roku 2002 na terenie gminy hodowano 2 785 sztuk bydła, w tym 1 529 krów. W chlewniach tuczyło się 1 246 sztuk trzody chlewnej, z czego 119 było maciorami. W kurnikach miejsce znalazło 7 380 sztuk drobiu, w tym 7 021 stanowił dróg kurzy. Ponadto w gospodarstwach rolnych hodowano 65 owiec oraz utrzymywano 230 sztuk koni.

Rysunek 6. Struktura użytków rolnych w gminie Gródek w roku 2002

Tabele dotyczące gospodarki

Tabela 15. Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własności w latach 2000 – 2002

	Ogółem			Sektor własności								
				publiczny			prywatny					
							razem			w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	85 845	90 528	94 531	2 714	2 715	2 939	83 131	87 813	91 592	70 324	74 000	77 607
Powiat	8 402	9 693	8 934	225	222	247	8 177	9 471	8 687	7 126	8 206	7 395
Gródek	284	303	319	13	11	11	271	292	308	229	239	248

Tabela 16. Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własności na 1000 ludności w latach 2000 – 2002

	Ogółem			Sektor własności								
				publiczny			prywatny					
							razem			w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	70,30	75,20	78,27	2,22	2,23	2,43	68,08	72,21	75,84	57,59	61,74	64,26
Powiat	60,01	69,31	64,57	1,61	1,59	1,79	58,40	67,72	62,78	50,90	58,68	53,44
Gródek	45,40	49,29	53,13	2,08	1,79	1,83	43,33	47,50	51,30	36,61	38,88	41,31

Tabela 17. Podmioty gospodarki narodowej w latach 2000 – 2002 według wybranych sekcji cz. 1

	rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo			przetwórstwo przemysłowe			budownictwo			handel i naprawy		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	4 589	4 321	4 208	8 650	9 000	9 150	9 429	9 880	9 973	28 849	30 290	31 342
Powiat	1 029	1 526	601	1 117	1 035	1 028	1 039	1 107	1 080	2 633	2 932	2 993
Gródek	62	62	58	41	37	40	22	28	28	71	79	89

Tabela 18. Podmioty gospodarki narodowej w latach 2000 – 2002 według wybranych sekcji cz. 2

	hotele i restauracje			transport, gospodarka magazynowa i łączność			pośrednictwo finansowe			obsługa nieruchomości i firm; nauka		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	1 853	1 985	2 117	7 347	7 777	7 851	3 416	3 860	4 043	8 891	10 153	11 197
Powiat	150	173	182	731	779	772	259	309	325	590	755	824
Gródek	13	11	14	18	19	18	14	16	17	12	19	21

Tabela 19. Podmioty gospodarki narodowej w latach 2000 – 2002 według wybranych sekcji cz. 3

	edukacja			ochrona zdrowia i opieka społeczna			pozostała działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	1 800	1 779	1 975	4 527	4 813	5 016	5 607	6 342	6 444
Powiat	131	138	160	241	263	278	428	556	567
Gródek	6	4	5	7	7	7	16	13	15

Tabela 20. Podmioty gospodarki narodowej w latach 2000 – 2002 według wybranych sekcji w % ogólnej liczby cz. 1

	rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo			przetwórstwo przemysłowe			budownictwo			handel i naprawy		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	5,35	4,68	4,45	10,08	8,40	9,68	10,98	9,22	10,55	33,61	28,28	33,16
Powiat	12,25	15,74	6,73	13,29	10,68	11,51	12,37	11,42	12,09	31,34	30,25	33,50
Gródek	21,83	20,46	18,18	14,44	12,21	12,54	7,75	9,24	8,78	25,00	26,07	27,90

Tabela 21. Podmioty gospodarki narodowej w latach 2000 – 2002 według wybranych sekcji w % ogólnej liczby cz. 2

	hotele i restauracje			transport, gospodarka magazynowa i łączność			pośrednictwo finansowe			obsługa nieruchomości i firm; nauka		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	2,16	1,85	2,24	8,56	7,26	8,31	3,98	3,60	4,28	10,36	9,48	11,84
Powiat	1,79	1,78	2,04	8,70	8,04	8,64	3,08	3,19	3,64	7,02	7,79	9,22
Gródek	4,58	3,63	4,39	6,34	6,27	5,64	4,93	5,28	5,33	4,23	6,27	6,58

Tabela 22. Podmioty gospodarki narodowej w latach 2000 – 2002 według wybranych sekcji w % ogólnej liczby cz. 3

	edukacja			ochrona zdrowia i opieka społeczna			pozostała działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	2,10	1,66	2,09	5,27	4,49	5,31	6,53	5,92	6,82
Powiat	1,56	1,42	1,79	2,87	2,71	3,11	5,09	5,74	6,35
Gródek	2,11	1,32	1,57	2,46	2,31	2,19	5,63	4,29	4,70

Tabela 23. Sklepy i stacje paliw w latach 2000 – 2002

	Sklepy						Stacje paliw		
	ogółem			w tym ogólnospożywcze					
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	11 945	13 387	13 202	4 113	4 469	4 291	329	329	336
Powiat	980	1 068	996	467	498	460	41	48	47
Gródek	33	40	44	17	21	21	4	4	5

Tabela 24. Sklepy i stacje paliw w latach 2000 – 2002 na 1000 ludności

	Sklepy						Stacje paliw		
	ogółem			w tym ogólnospożywcze					
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	9,78	10,97	10,93	3,37	3,66	3,55	0,27	0,27	0,28
Powiat	7,00	7,64	7,20	3,34	3,56	3,32	0,29	0,34	0,34
Gródek	5,28	6,51	7,33	2,72	3,42	3,50	0,64	0,65	0,83

Tabela 25. Ludność gminy Gródek według głównego źródła utrzymania w roku 2002

	Ogółem	Ludność utrzymująca się							
		z pracy				z pozostałych źródeł			z nieustalonego źródła
		razem	najemnej	na rachunek własny lub z dochodów z najmu		razem	w tym		
				razem	w tym w swoim gospodarstwie rolnym (działce rolnej)		z emerytur	z rent	
Kobiety	3 107	1 374	1 035	339	209	1 726	957	530	7
Mężczyźni	2 931	1 563	1 089	474	284	1 356	650	463	12
Ogółem	6 038	2 937	2 124	813	493	3 082	1 607	993	19

Tabela 26. Użytkowanie gruntów według granic administracyjnych w tys. ha w 2002 roku

	Powierzchnia ogólna	Użytki rolne		Lasy i grunty leśne		Pozostałe grunty	
		razem	% ogólnej powierzchni	razem	% ogólnej powierzchni	razem	% ogólnej powierzchni
Województwo	2 017,96	1 206,48	59,79	605,28	29,99	206,20	10,22
Powiat	298,26	138,11	46,31	117,36	39,35	42,81	14,35
Gródek	43,06	12,34	28,66	26,02	60,43	4,70	10,92

Tabela 27. Użytki rolne według granic administracyjnych w tys. ha w 2002 roku

	Razem	Użytki rolne							
		grunty orne	% użytków rolnych	sady	% użytków rolnych	łąki	% użytków rolnych	pastwiska	% użytków rolnych
Województwo	1 206,48	770,03	63,82	6,33	0,52	266,16	22,06	163,96	13,59
Powiat	138,11	86,36	62,53	0,96	0,70	34,86	25,24	15,92	11,53
Gródek	12,34	6,93	56,16	0,03	0,24	4,09	33,14	1,30	10,53

Tabela 28. Powierzchnia nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych w latach 2000 – 2002

	Nawadniane użytki rolne i grunty leśne w ha			Nawadniane użytki rolne i grunty leśne w % powierzchni ogólnej		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	11 801	15 454	15 225	0,58	0,77	0,75
Powiat	3 266	4 591	4 304	1,10	1,54	1,44
Gródek	691	959	847	1,60	2,23	1,97

Tabela 29. Charakterystyka gospodarstw rolnych gminy Gródek w roku 2002

	Liczba gospodarstw	Powierzchnia w hektarach		
		ogólna	w tym	
			użytki rolne	las i grunty leśne
do 1 ha	709	352	228	43
1 – 5 ha	576	1 840	1 389	320
5 – 10 ha	236	2 258	1 666	519
10 – 15 ha	107	1 750	1 315	387
15 ha i więcej	115	6 935	5 877	791
Ogółem	1 743	13 135	10 475	2 060

Tabela 30. Gospodarstwa rolne w gminie Gródek według prowadzenia działalności gospodarczej

	Liczba gospodarstw	Powierzchnia w hektarach	
		ogólna	w tym użytków rolnych
Prowadzące wyłącznie działalność rolniczą	799	6 103	4 766
Prowadzące wyłącznie działalność pozarolniczą	77	335	275
Prowadzące działalność rolniczą i pozarolniczą	78	3 968	3 373
Nieprowadzące działalności rolniczej i pozarolniczej	789	2 727	2 061
Ogółem	1 743	13 135	10 475

Tabela 31. Powierzchnia zasiewów zbóż w 2002 roku w hektarach

	Ogółem	pszenica	żyto	jęczmień	owies	pszenżyto	mieszanki zbożowe	kukurydza na ziarno
Województwo	512 463	56 306	113 110	23 568	59 362	70 158	183 701	4 037
Powiat	49 965	6 905	10 273	2 284	6 443	6 845	15 725	1 274
Gródek	2 650	159	975	84	722	60	520	53

Tabela 32. Powierzchnia zasiewów zbóż w 2002 roku w hektarach cd.

	strączkowe jadalne	ziemniaki	Przemysłowe			Pastewne			Pozostałe		
			razem	w tym		razem	w tym		razem	w tym	
				buraki cukrowe	rzepak i rzepik		motylkowe	strączkowe		warzywa gruntowe	truskawki
W	227	56 486	9 513	6 541	1 767	52 397	2 096	1 697	7 136	3 622	1 796
P	18	5 976	1 827	1 469	356	2 532	96	128	1 213	799	180
G	2	294	1	1	0	119	6	10	58	29	7

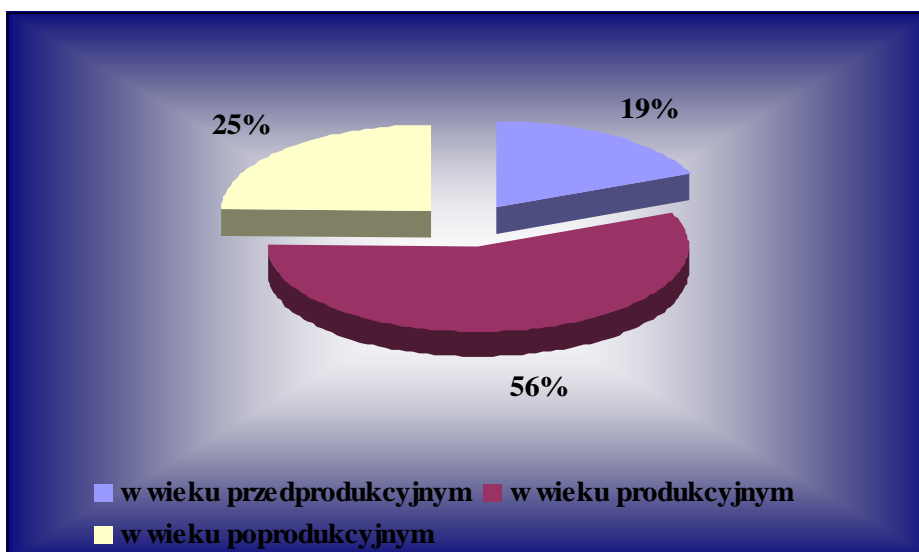
Tabela 33. Zwierzęta gospodarskie w 2002 roku

	Bydło		Trzoda chlewna		Owce	Konie	Drób	
	ogółem	w tym krowy	ogółem	w tym lochy			ogółem	w tym kurzy
Województwo	687 162	375 162	923 431	92 567	22 135	24 076	6 038 915	5 181 238
Powiat	57 454	31 405	81 726	8 143	2 089	3 467	1 517 923	1 228 710
Gródek	2 785	1 529	1 246	119	65	230	7 380	7 021

6. Sfera społeczna

Sytuacja demograficzna i społeczna. Struktura ludności w gminie na tle sytuacji w powiecie i województwie nie przedstawia się najkorzystniej. W roku 2000 w gminie na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 80,7 osób w wieku nieprodukcyjnym. W powiecie ów wskaźnik wyniósł 73,1; a w województwie 71,0. W roku kolejnym następują spadki, jednak kolejność nie ulega zmianie. W gminie jest to 76,6 osoby, w powiecie 70,3; a w województwie 68,9. W roku 2002 nie notuje się większych zmian, gmina – 76,3; powiat – 70,6; województwo – 68,0. W liczbach bezwzględnych omawiana kwestia prezentuje się następująco. Ludność gminy w wieku przedprodukcyjnym w kolejnych trzech latach 2000 – 2002 wynosiła odpowiednio – 1 260, 1 162, 1 112. W wieku produkcyjnym – 3 461, 3 481, 3 405. W wieku poprodukcyjnym – 1 534, 1 504, 1 487.

Rysunek 7. Ludność gminy Gródek według wyróżnionych kategorii w roku 2002

Odsetek trzech powyżej wyróżnionych grup wśród ogółu ludności w gminie przedstawia się następująco. Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym w trzech kolejnych latach 2000 – 2002 wynosił odpowiednio 20,14%, 18,90%, 18,52%; ludności w wieku produkcyjnym – 55,33%, 56,63%, 56,71%; natomiast ludności w wieku poprodukcyjnym – 24,52%, 24,47%, 24,77%.

W roku 2000 w gminie Gródek na 100 mężczyzn przypadało 102 kobiety. Taka sama proporcja miała miejsce w powiecie, zaś w województwie było to o dwie kobiety

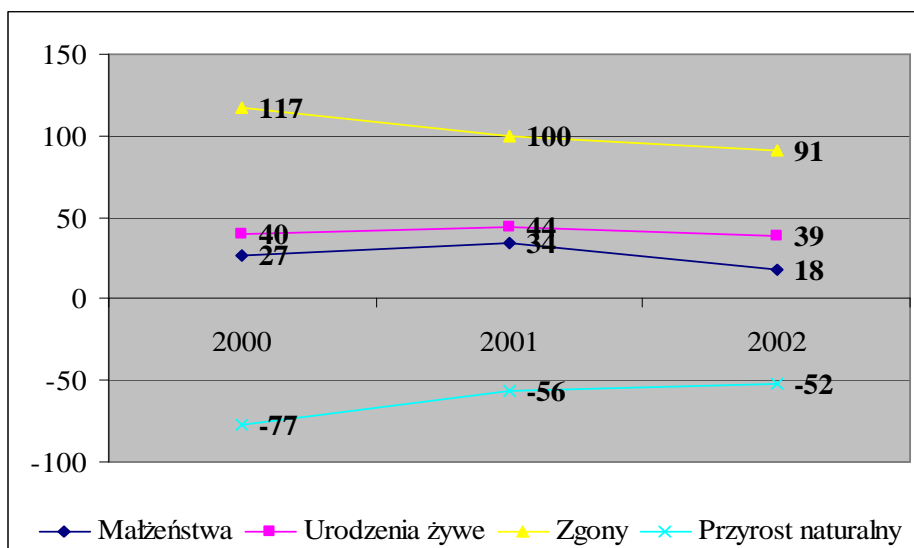
więcej. W roku następnym w gminie ów współczynnik wzrósł do 103, w powiecie i w województwie nie uległ zmianie. W roku 2002 sytuacja w powiecie i w województwie ponownie nie zmienia się, natomiast w gminie na 100 mężczyzn przypadło 106 kobiet. W roku 2003 w gminie na stu mężczyzn przypadło 106 kobiet.

Tabela 34. Kobiety na 100 mężczyzn

	Kobiety na 100 mężczyzn		
	2000	2001	2002
Województwo	104	104	104
Powiat	102	102	102
Gródek	102	103	106

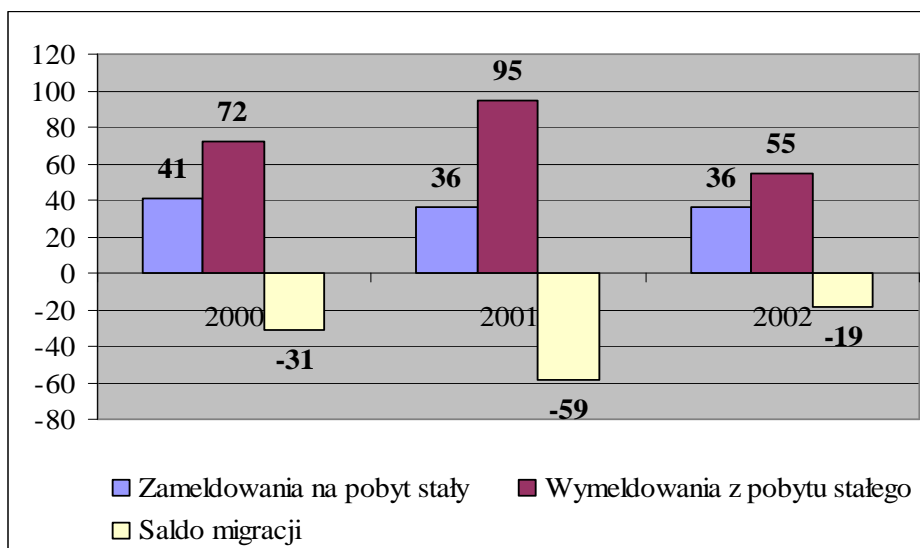
Struktura ludności gminy Gródek według poziomu wykształcenia w roku 2002, rozpatrując populację od 13 lat w wzwyż, przedstawia się w sposób następujący. Osób z wykształceniem wyższym było 202, co stanowiło 3,79% ogółu analizowanej populacji; z wykształceniem policealnym 139 osób (2,61%); wykształceniem średnim ogólnokształcącym legitymowało się 300 osób (5,63%); średnie zawodowe 837 osób (15,72%); osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym było 1 059 (19,89%); najliczniejszą kategorią pozostawały osoby z wykształceniem podstawowym 2 017 (37,88%); 750 osób nie ukończyło szkoły podstawowej lub pozostaje bez wykształcenia szkolnego (14,08%).

Rysunek 8. Ruch naturalny ludności w liczbach bezwzględnych w gminie Gródek w latach 2000 – 2002

Z kategorii składających się na pojęcie ruchu naturalnego zostaną omówione cztery. W roku 2000 w gminie Gródek 27 par połączyło się węzłem małżeńskim, co w przeliczeniu na 1000 ludności dało wskaźnik 4,3. W roku kolejnym ilość zawartych małżeństw zwiększyła się do 34, co w przeliczeniu na 1000 ludności dało wynik 5,5. W roku 2002 nastąpił blisko 50% spadek, do 18, co dało 3,0 małżeństwa na 1000 ludności.

Rysunek 9. Migracje ludności w gminie Gródek w latach 2000 – 2002

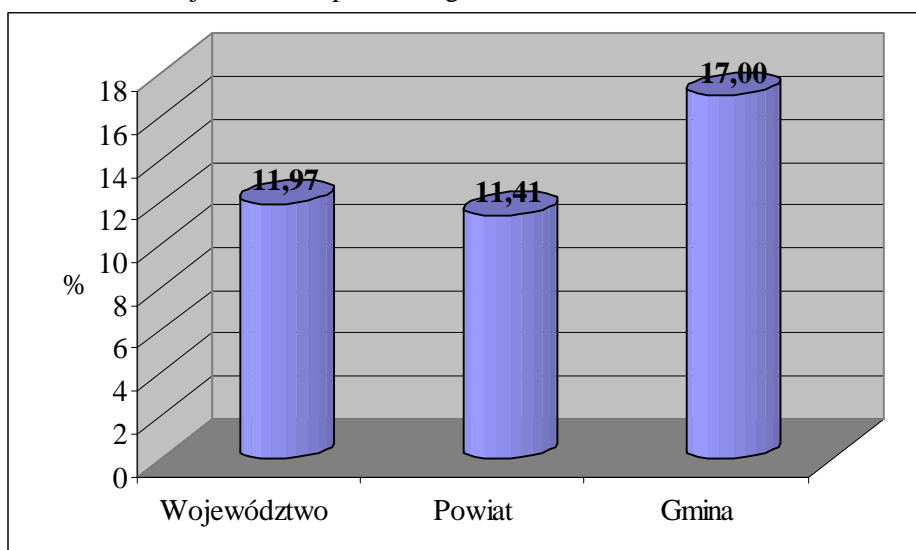

W roku 2000 w gminie miało miejsce 40 urodzeń żywych, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dało wynik 6,4. Rok kolejny odnotował następujące wielkości – 44 i 7,1. Zaś w roku 2002 odpowiednio – 39 i 6,5. Liczba zgonów w każdym z rozpatrywanych lat, ponad dwukrotnie przewyższała liczbę urodzeń żywych. W roku 2000 zmarło 117 osób, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dało wskaźnik 18,6. Rok 2001 odpowiednio – 100 i 16,1 oraz rok 2002 – 91 i 15,1. Konsekwencją większej liczby zgonów ponad liczbę urodzeń żywych jest ujemny przyrost naturalny. W liczbach bezwzględnych w latach kolejnym było to: -77, -56, -52. Zaś w przeliczeniu na 1000 mieszkańców: -12,2; -9,0; -8,6.

W roku 2000 w gminie Gródek na pobyt stały zameldowało się 41 osób, wszystko odbyło się w ruchu wewnętrznym, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dało wskaźnik 6,55. W roku kolejnym ilość zameldowań spadła do 36, również brak zameldowań z zagranicy, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dało wynik 5,86. Rok 2002 – 36 i 6,00 oraz analogicznie, jak w dwóch poprzednich latach zameldowania miały charakter krajowy. W przypadku wymeldowań sytuacja prezentuje się

następująco. W przeciągu trzech rozpatrywanych lat nie miało miejsce ani jedno wymeldowanie z pobytu stałego za granicę. W roku 2000 z gminy wymeldowały się 72 osoby, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dało wskaźnik 11,51. W roku kolejnym było to odpowiednio – 95 i 15,45. Natomiast w roku 2002 – 55 i 9,16. Analogicznie jak w przypadku przyrostu naturalnego, konsekwencją większej liczby wymeldowań z pobytu stałego nad zameldowania jest ujemne saldo migracji. W roku 2000 wyniosło ono -31 osób, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, dało wynik -4,96. Rok 2001 odpowiednio -59 i -9,60 oraz rok 2002: -19 i -3,16.

Rysunek 10. Odsetek bezrobotnych wśród ludności w wieku produkcyjnym w województwie, powiecie, gminie w roku 2002

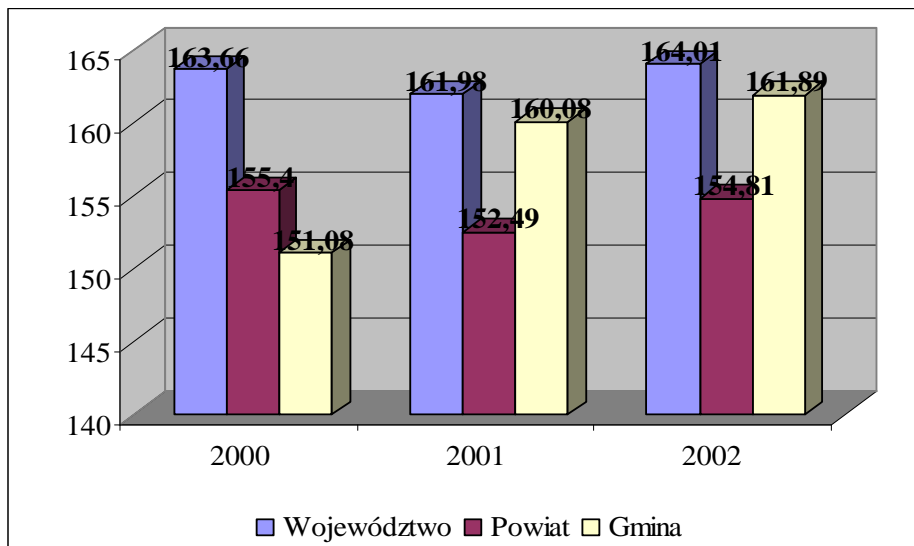

W roku 2000 w gminie bez pracy pozostawało 499 osób, z czego kobiety stanowiły 47,70%. W roku kolejnym liczba osób bezrobotnych wzrosła do 551, z czego kobiety stanowiły 47,19. W roku 2002 liczba bezrobotnych wyniosła 579, z czego kobiety stanowiły 45,42%. Odsetek bezrobotnych w stosunku do osób w wieku produkcyjnym w gminie w porównaniu z sytuacją w województwie i powiecie był w każdym z analizowanych punktów czasowych najwyższy. W roku 2000 w gminie ów odsetek wyniósł 14,42%, w województwie 11,10%, w powiecie 9,86%. W roku 2001 odpowiednio, w gminie 15,83%, w województwie 11,97%, w powiecie 10,90%. Rok 2002, gmina –17,00%, województwo – 11,97%, powiat – 11,41%.

W gminie w roku 2000 bez pracy pozostawało 28 absolwentów. Rok później było ich 18, a w roku 2002 – 21. W roku 2000 zostało zwolnionych 40 osób z przyczyn

dotyczących zakładu pracy. W roku kolejnym ich liczba wzrosła do 52, by w roku 2002 spaść do poziomu 38 osób. W roku 2000 liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku wynosiła 81 osób, rok później były to 94 osoby, a w 2002 roku – 67 osób. Bez pracy powyżej jednego roku w roku 2000 pozostawało 215 osób, w roku 2001 – 272, zaś w roku 2002 – 268.

Rysunek 11. Czytelnicy na 1000 ludności w województwie, powiecie, gminie w latach 2000 – 2002

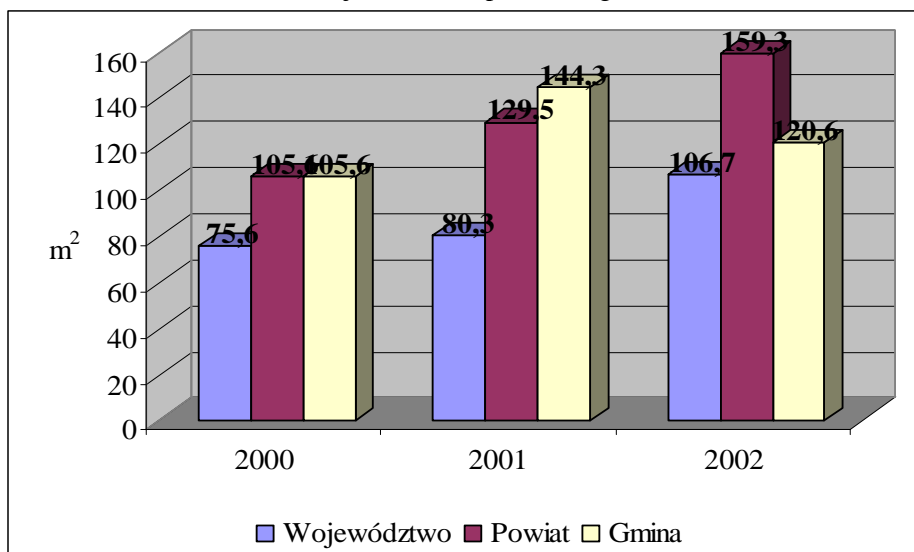

Warunki i jakość życia mieszkańców. Na terenie gminy funkcjonują dwie szkoły podstawowe, jedno gimnazjum oraz dwa przedszkola, jedno samorządowe i jedno niepubliczne. W Gródku mieści się Gminny Ośrodek Kultury. Działa przy nim jedna biblioteka, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w roku 2002 dało wynik 0,17. W roku 2000 z jej zasobów skorzystało 945 czytelników, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dało wynik 151,08. W roku kolejnym bibliotekę odwiedziło 984 czytelników, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dało wynik 160,08. W roku 2002 liczba czytelników spadła do poziomu 972, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dało wynik 161,89. W roku 2000 wypożyczono 26,3 tys. woluminów, rok później było to 23,9 tys., a w roku 2002 – 23,1 tys. woluminów. Przeliczywszy ilości wypożyczeń na 1 czytelnika otrzymujemy następujące wyniki. Rok 2000 – 27,8 woluminów, rok 2001 – 24,3 woluminów, rok 2002 – 23,8 woluminów.

Opiekę nad zdrowiem mieszkańców gminy roztacza Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Ośrodek Zdrowia w Gródku, TZOZ Łapy – Laboratorium,

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – gabinet fizykoterapeutyczny, Prywatny Gabinet Dentystyczny. Pomocą społeczną zajmują się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Stacja Opieki „Caritas”¹³.

Rysunek 12. Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego oddawanego do użytku mieszkania w województwie, powiecie, gminie w latach 2000 – 2002

W roku 2002 w gminie Gródek przeciętna liczba izb w mieszkaniu wynosiła 3,74. Średnio liczba osób przypadających na jedno mieszkanie wyniosła 2,77; zaś na jedną izbę 0,74. Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wynosiła 66,5 m², zaś w przeliczeniu na jedną osobę dało to wynik 24,1 m².

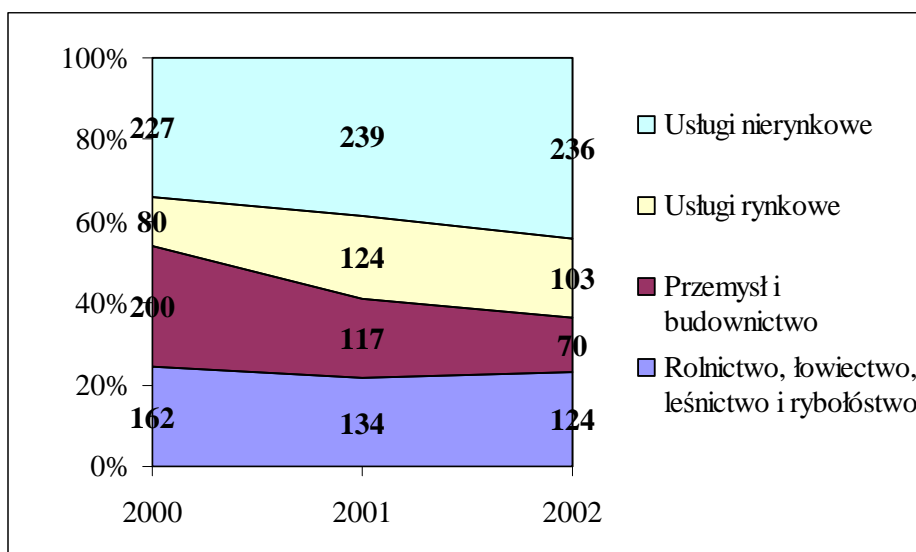
W roku 2000 w gminie oddano 15 nowych mieszkań do użytku, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dało wynik 2,40. W roku kolejnym nastąpił blisko 75% spadek, do 4, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dało wynik 0,65. W roku 2002 liczba oddanych mieszkań wyniosła 7, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dało wynik 1,17. W roku 2000 oddane do użytku mieszkania posiadały łącznie 73 izby, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, dało wynik 11,67. Rok kolejny – 24 i 3,90 oraz rok 2002 – 32 i 5,33. Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego nowo oddawanego do użytku mieszkania w gminie w roku 2000 wyniosła 105,6 m², w roku 2001 – 144,3 m², zaś w roku 2002 – 120,6 m².

Rynek pracy. W roku 2000 w gminie było 669 osób pracujących (bez rolnictwa indywidualnego). W roku kolejnym następuje spadek do 614 osób, zaś w roku 2002 ma

¹³ Por. *Studium...*, s. 37.

miejsce kolejny spadek do 533 osób. Odsetek osób pracujących bez rolnictwa indywidualnego w gminie w roku 2000 wśród osób będących w wieku produkcyjnym wyniósł 19,33%, w powiecie było to 18,32%, zaś w województwie 28,12%. W roku kolejnym w powiecie ów odsetek ukształtował się na poziomie 16,95%, w gminie 17,64%, w województwie 26,67. Rok 2002 odpowiednio, gmina – 15,65%, powiat – 16,67%, województwo – 25,91%.

Rysunek 13. Pracujący bez rolnictwa indywidualnego w gminie Gródek w latach 2000 – 2002

Struktura osób pracujących z wyłączeniem rolnictwa indywidualnego przedstawia się następująco. W rolnictwie, łowiectwie, leśnictwie i rybołówstwie w trzech kolejnych latach 2000 – 2002 pracowało odpowiednio 162, 134, 124 osoby. Co stanowiło 24,22%, 21,82%, 23,26% pracujących ogółem. W przemyśle i budownictwie było to 200, 117, 70 osób. Co stanowiło 29,90%, 19,06%, 13,13% pracujących ogółem. W usługach rynkowych pracowało 80, 124, 103 osoby. Co stanowiło 11,96%, 20,20%, 19,32% ogółu pracujących. W usługach nierynkowych pracowało 227, 239, 236 osób. Co stanowiło 33,93%, 38,93%, 44,28% ogółu pracujących.

Tabele dotyczące sfery społecznej

Tabela 35. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2000 – 2002

	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym		
	2000	2001	2002
Województwo	71,0	68,9	68,0
Powiat	73,1	70,3	70,6
Gródek	80,7	76,6	76,3

Tabela 36. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym, poprodukcyjnym w latach 2000 – 2002

	ogółem			W wieku								
				przedprodukcyjnym			produkcyjnym			poprodukcyjnym		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	1 221 128	1 219 879	1 207 704	313 100	301 670	291 640	714 059	722 428	719 040	193 969	195 781	197 024
Powiat	140 007	139 854	138 367	35 417	34 117	33 580	80 903	82 100	81 122	23 687	23 637	23 665
Gródek	6 255	6 147	6 004	1 260	1 162	1 112	3 461	3 481	3 405	1 534	1 504	1 487

Tabela 37. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym, poprodukcyjnym w latach 2000 – 2002 w % ogółu ludności

	W wieku								
	przedprodukcyjnym (%)			produkcyjnym (%)			poprodukcyjnym (%)		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	25,64	24,73	24,15	58,48	59,22	59,54	15,88	16,05	16,31
Powiat	25,30	24,39	2,44	57,78	58,70	58,63	16,92	16,90	17,10
Gródek	20,14	18,90	18,52	55,33	56,63	56,71	24,52	24,47	24,77

Tabela 38. Ludność gminy Gródek w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w roku 2002

	Ogółem	Poziom wykształcenia							
		wyższe	policealne	średnie			zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone	podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego
				razem	ogólnokształcące	zawodowe			
Kobiety	2 733	123	91	575	212	363	386	1 038	511
Mężczyźni	2 592	79	48	562	88	474	673	979	239
Ogółem	5 325	202	139	1 137	300	837	1 059	2 017	750

Tabela 39. Ruch naturalny w liczbach bezwzględnych w latach 2000 – 2002

	Małżeństwa			Urodzenia żywe			Zgony			Przyrost naturalny		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	6 471	6 001	6 024	12 080	11 601	11 265	11 802	11 643	11 440	278	-42	-175
Powiat	699	646	585	1 323	1 268	1 213	1 523	1 491	1 474	-200	-223	-261
Gródek	27	34	18	40	44	39	117	100	91	-77	-56	-52

Tabela 40. Ruch naturalny w latach 2000 – 2002 na 1000 ludności

	Małżeństwa			Urodzenia żywe			Zgony			Przyrost naturalny		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	5,3	4,9	5,0	9,9	9,5	9,3	9,6	9,5	9,4	0,2	-0,0	-0,1
Powiat	5,0	4,6	4,2	9,5	9,1	8,8	10,9	10,7	10,7	-1,4	-1,6	-1,9
Gródek	4,3	5,5	3,0	6,4	7,1	6,5	18,6	16,1	15,1	-12,2	-9,0	-8,6

Tabela 41. Zameldowania na pobyt stały w latach 2000 – 2002

	Zameldowania na pobyt stały								
	ogółem			w ruchu wewnętrznym			z zagranicy		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	13 842	12 726	13 553	13 687	12 588	13 291	155	138	262
Powiat	2 183	2 050	2 203	2 167	2 037	2 163	16	13	40
Gródek	41	36	36	41	36	36	0	0	0

Tabela 42. Zameldowania na pobyt stały w latach 2000 – 2002 na 1000 ludności

	Zameldowania na pobyt stały								
	ogółem			w ruchu wewnętrznym			z zagranicy		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	11,34	10,43	11,22	11,21	10,32	11,01	0,13	0,11	0,22
Powiat	15,59	14,66	15,92	15,48	14,57	15,63	0,11	0,09	0,29
Gródek	6,55	5,86	6,00	6,55	5,86	6,00	0,00	0,00	0,00

Tabela 43. Wymeldowania z pobytu stałego w latach 2000 – 2002

	Wymeldowania z pobytu stałego								
	ogółem			w ruchu wewnętrznym			za granicę		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	15 434	14 190	15 356	14 942	13 688	14 772	492	502	584
Powiat	1 811	1 789	2 177	1 787	1 754	2 137	24	35	40
Gródek	72	95	55	72	95	55	0	0	0

Tabela 44. Wymeldowania z pobytu stałego w latach 2000 – 2002 na 1000 ludności

	Wymeldowania z pobytu stałego								
	ogółem			w ruchu wewnętrznym			za granicę		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	12,64	11,63	12,72	12,24	11,22	12,23	0,40	0,41	0,48
Powiat	12,94	12,79	15,73	12,76	12,54	15,44	0,17	0,25	0,29
Gródek	11,51	15,45	9,16	11,51	15,45	9,16	0,00	0,00	0,00

Tabela 45. Saldo migracji ludności w latach 2000 – 2002

	Saldo migracji na pobyt stały			Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	-1 592	-1 464	-1 803	-1,30	-1,20	-1,49
Powiat	372	261	26	2,66	1,87	0,19
Gródek	-31	-59	-19	-4,96	-9,60	-3,16

Tabela 46. Bezrobotni w latach 2000 – 2002

	ogółem			% osób w wieku produkcyjnym			kobiety			% kobiet z ogólnej liczby bezrobotnych		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	79 232	86 471	86 074	11,10	11,97	11,97	41 543	43 732	42 265	52,43	50,57	49,10
Powiat	7 976	8 952	9 252	9,86	10,90	11,41	4 200	4 512	4 413	52,66	50,40	47,70
Gródek	499	551	579	14,42	15,83	17,00	238	260	263	47,70	47,19	45,42

Tabela 47. Bezrobotni w latach 2000 – 2002 według wybranych kategorii

	absolwenci			zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy			z prawem do zasiłku			pozostający bez pracy powyżej 1 roku		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	4 600	4 883	4 315	4 902	5 436	4 112	14 625	14 940	12 195	35 267	42 585	44 586
Powiat	542	545	483	585	807	667	1 126	1 435	981	3 458	4 153	4 549
Gródek	28	18	21	40	52	38	81	94	67	215	272	268

Tabela 48. Placówki biblioteczne w latach 2000 – 2002

	Biblioteki			Biblioteki na 1000 ludności			Czytelniczy			Czytelniczy na 1000 ludności		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	267	263	261	0,22	0,22	0,22	199 847	197 593	198 079	163,66	161,98	164,01
Powiat	35	35	35	0,25	0,25	0,25	21 757	21 326	21 420	155,40	152,49	154,81
Gródek	1	1	1	0,16	0,16	0,17	945	984	972	151,08	160,08	161,89

Tabela 49. Wypożyczenia w woluminach w latach 2000 – 2002

	Wypożyczenia w woluminach					
	w tys.			na 1 czytelnika		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	4 017,2	3 875,5	3 916,4	20,1	19,6	19,8
Powiat	464,0	426,3	435,5	21,3	20,0	20,3
Gródek	26,3	23,9	23,1	27,8	24,3	23,8

Tabela 50. Wybrane wskaźniki dla zasobów mieszkaniowych w 2002 roku

	Przeciętna				
	liczba izb w mieszkaniu	liczba osób		powierzchnia użytkowa w m ²	
		w 1 mieszkaniu	na 1 izbę	1 mieszkania	na 1 osobę
Województwo	3,95	3,33	0,84	72,1	21,7
Powiat	4,08	3,39	0,83	78,4	23,2
Gródek	3,74	2,77	0,74	66,5	24,1

Tabela 51. Mieszkania oddane do użytku w latach 2000 – 2002

	Mieszkania			Izby			Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	3 798	3 130	2 612	14 013	11 872	11 941	75,6	80,3	106,7
Powiat	518	352	409	2 226	1 788	2 379	105,6	129,5	159,3
Gródek	15	4	7	73	24	32	105,6	144,3	120,6

Tabela 52. Mieszkania oddane do użytku w latach 2000 – 2002 na 1000 ludności

	Mieszkania			Izby		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	3,11	2,57	2,16	11,48	9,73	9,89
Powiat	3,70	2,52	2,96	15,90	12,78	17,19
Gródek	2,40	0,65	1,17	11,67	3,90	5,33

Tabela 53. Pracujący bez rolnictwa indywidualnego w latach 2000 – 2002

	Ogółem			% stosunku do osób w wieku produkcyjnym		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	200 814	192 673	186 310	28,12	26,67	25,91
Powiat	14 818	13 914	13 525	18,32	16,95	16,67
Gródek	669	614	533	19,33	17,64	15,65

Tabela 54. Pracujący bez rolnictwa indywidualnego w latach 2000 – 2002 według poszczególnych kategorii

	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybołówstwo			Przemysł i budownictwo			Usługi rynkowe			Usługi nierynkowe		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	3 905	3 216	2 989	66 345	60 997	57 827	59 204	58 565	57 535	71 360	69 895	67 959
Powiat	770	699	651	5 767	5 307	5 062	2 637	2 455	2 566	5 644	5 453	5 246
Gródek	162	134	124	200	117	70	80	124	103	227	239	236

Tabela 55. Pracujący bez rolnictwa indywidualnego % pracujących ogółem w latach 2000 – 2002

	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybołówstwo			Przemysł i budownictwo			Usługi rynkowe			Usługi nierynkowe		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Województwo	1,94	1,67	1,60	33,04	31,66	31,04	29,48	30,40	30,88	35,54	36,28	36,48
Powiat	5,20	5,02	4,81	38,92	38,14	37,43	17,80	17,64	18,97	38,09	39,19	38,79
Gródek	24,22	21,82	23,26	29,90	19,06	13,13	11,96	20,20	19,32	33,93	38,93	44,28

III. Zadania polegające na poprawie sytuacji na danym obszarze

- Lista zadań odejmujących:
  - rozwój systemu komunikacji i infrastruktury:
    1. Budowa parkingu nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach (wchodzi w skład kompleksu sportowo – rekreacyjnego nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach)
    2. Budowa ulicy Piaskowej w Gródku
    3. Modernizacja ulicy Północnej w Gródku
    4. Budowa drogi Waliły Stacja – PGR Waliły
    5. Modernizacja drogi we wsi Nowosiółki
    6. Rozwój dróg gminnych – etap pierwszy:
      - a) modernizacja ulicy Zwycięstwa w Gródku,
      - b) budowa ulicy Malinowej w Gródku,
      - c) budowa ulicy Sportowej w Gródku,
      - d) modernizacja ulicy Młynowej w Gródku.
    7. Rozwój dróg gminnych – etap drugi:
      - a) budowa ulicy Tartacznej w Waliłach Stacji,
      - b) budowa mostu w Królowym Moście,
      - c) budowa ulicy Jaśminowej i Wierzbowej w Gródku,
      - d) budowa ulicy Leśnej i Kalinowskiego w Gródku
    8. Rozwój dróg gminnych – etap trzeci:
      - a) budowa mostu na rzece Supraśl w we wsi Waliły,
      - b) budowa drogi we wsi Waliły,
      - c) budowa drogi we wsi Załuki.
  - poprawę stanu środowiska naturalnego:
    1. Budowa kanalizacji we wsi Zarieczany,
    2. Budowa kanalizacji w Waliłach Stacji.
    3. Rozwój gospodarki wodnej w gminie:
      - a) rozbudowa ujęcia wody w Gródku oraz budowa wodociągu Bielewicz – Gródek,
      - b) budowa wodociągu Królowy Most – Kołodno – Downiewo.

4. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w Królowym Moście, Załukach, Waliłach
  5. Modernizacja kotłowni w Gródku na opalanie biomasą
  6. Modernizacja gminnego wysypiska odpadów komunalnych
- poprawę stanu środowiska kulturowego:
    1. Budowa amfiteatru nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach (wchodzi w skład kompleksu sportowo – rekreacyjnego nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach)
    2. Modernizacja byłego budynku GS „SCH” w Gródku w celu zaadaptowania go na potrzeby Gminnego Centrum Informacji Turystycznej oraz muzeum „Góra Zamkowa”
  - poprawę warunków i jakości życia mieszkańców, w tym zmiany w strukturze zamieszkania:
    1. Budowa boiska nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach (wchodzi w skład kompleksu sportowo – rekreacyjnego nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach)
    2. Budowa budynku socjalnego przy boisku nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach (wchodzi w skład kompleksu sportowo – rekreacyjnego nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach)
    3. Budowa kortów tenisowych wraz z ogrodzeniem nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach (wchodzi w skład kompleksu sportowo – rekreacyjnego nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach)
    4. Modernizacja obiektów użyteczności publicznej:
      - a) termomodernizacja budynku żłobka w Gródku,
      - b) termomodernizacja budynku GOK w Gródku,
      - c) termomodernizacja budynku szkoły w Gródku.
    5. Modernizacja oświetlenia ulicznego w gminie
- Hierarchia ważności planowanych inwestycji:
    1. Budowa boiska nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach (wchodzi w skład kompleksu sportowo – rekreacyjnego nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach)

2. Budowa parkingu nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach (wchodzi w skład kompleksu sportowo – rekreacyjnego nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach)
3. Budowa budynku socjalnego przy boisku nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach (wchodzi w skład kompleksu sportowo – rekreacyjnego nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach)
4. Budowa kortów tenisowych wraz z ogrodzeniem nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach (wchodzi w skład kompleksu sportowo – rekreacyjnego nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach)
5. Budowa amfiteatru nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach (wchodzi w skład kompleksu sportowo – rekreacyjnego nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach)
6. Budowa ulicy Piaskowej w Gródku
7. Modernizacja ulicy Północnej w Gródku
8. Budowa drogi Waliły Stacja – PGR Waliły
9. Budowa kanalizacji we wsi Zarieczany
10. Modernizacja drogi we wsi Nowosiółki
11. Budowa kanalizacji w Waliłach Stacji
12. Rozwój dróg gminnych – etap pierwszy:
  - a) modernizacja ulicy Zwycięstwa w Gródku,
  - b) budowa ulicy Malinowej w Gródku,
  - c) budowa ulicy Sportowej w Gródku,
  - d) modernizacja ulicy Młynowej w Gródku.
13. Modernizacja obiektów użyteczności publicznej:
  - a) termomodernizacja budynku żłobka w Gródku,
  - b) termomodernizacja budynku szkoły w Gródku,
  - c) termomodernizacja budynku GOK w Gródku.
14. Rozwój dróg gminnych – etap drugi:
  - a) budowa ulicy Tartacznej Waliłach Stacji,
  - b) budowa mostu w Królowym Moście,
  - c) budowa ulicy Jaśminowej i Wierzbowej w Gródku,
  - d) budowa ulicy Leśnej i Kalinowskiego w Gródku.
15. Rozwój gospodarki wodnej w gminie:

- a) rozbudowa ujęcia wody w Gródku oraz budowa wodociągu Bielewicz – Gródek,
  - b) budowa wodociągu Królowy Most – Kołodno – Downiewo.
16. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w Królowym Moście, Załukach, Waliłach
17. Rozwój dróg gminnych – etap trzeci:
- a) budowa mostu na rzece Supraśl w we wsi Waliły,
  - b) budowa drogi we wsi Waliły,
  - c) budowa drogi we wsi Załuki.
18. Modernizacja kotłowni w Gródku na opalanie biomasą
19. Modernizacja oświetlenia ulicznego w gminie
20. Modernizacja byłego budynku GS „Sch” w Gródku w celu zaadaptowania go na potrzeby Gminnego Centrum Informacji Turystycznej oraz muzeum „Góra Zamkowa”
21. Modernizacja gminnego wysypiska odpadów komunalnych

IV. Realizacja zadań i projektów

1. Planowane przedsięwzięcia w okresie 2004 – 2006

Pierwsza inwestycja, z listy zadań, którą planuje się zrealizować w roku 2004, dotyczy budowy parkingu nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach (inwestycja wchodzi w skład kompleksu sportowo – rekreacyjnego nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach). Jej wartość kosztorysowa wynosi 250 000 zł, z czego 62 500 zł wyłoży gminny budżet, a 187 500 zł pochodzić będzie ze środków strukturalnych.

Druga inwestycja polega na budowie ulicy Piaskowej w Gródku. Jej wartość kosztorysowa wynosi 727 542 zł, z czego dwadzieścia pięć procent wyłoży budżet gminy (181 886 zł), a siedemdziesiąt pięć procent planuje się pozyskać ze środków strukturalnych (545 656 zł). Terminem realizacji jest rok 2004.

Trzecia inwestycja polega na modernizacji ulicy Północnej w Gródku. Jej wartość kosztorysowa wynosi 550 770 zł. Część środków w kwocie 137 693 zł pochodzić będzie z budżetu gminy, pozostała kwota 413 077 pozyskana zostanie ze środków strukturalnych. Terminem realizacji jest rok 2004.

Czwarta inwestycja polega na modernizacji drogi we wsi Nowosiółki. Jej wartość kosztorysowa wynosi 50 000 zł i w tym przypadku całość kwoty pochodzić będzie z budżetu gminy. Terminem realizacji jest rok 2004.

Budowa kanalizacji we wsi Zarieczany zostanie zrealizowana w roku 2004. Jej wartość kosztorysowa wynosi 824 262 zł, z czego budżet gminy wyłoży 82 426 zł, z kredytów pozyska się 123 640 zł, zaś 618 196 zł pochodzić będzie ze środków strukturalnych.

Planuje się, iż w ciągu jednego roku (2004) zostanie zrealizowana budowa boiska nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach (inwestycja wchodzi w skład kompleksu sportowo – rekreacyjnego nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach). Wartość kosztorysowa inwestycji wynosi 226 843 zł. Dwadzieścia pięć procent niezbędnych środków zostanie wyłożonych przez budżet gminy (56 711 zł), natomiast pozostałe siedemdziesiąt pięć procent (170 132 zł) pochodzić będzie ze środków unijnych.

W roku 2004 zostanie wybudowany amfiteatr nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach (inwestycja wchodzi w skład kompleksu sportowo – rekreacyjnego nad

zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach). Wartość kosztorysowa tego przedsięwzięcia zamyka się kwotą 100 000 zł. Całość środków pochodzić będzie z gminnego budżetu.

Budowa kanalizacji w Waliłach Stacji zostanie zrealizowana w roku 2005. Jej wartość kosztorysowa wynosi 1 216 000 zł, z czego 104 000 zł wyłoży budżet gminy, 200 000 zł pozyska się z kredytów, zaś 912 000 zł pochodzić będzie z funduszy strukturalnych.

Kolejna inwestycja dotyczy budowy drogi Waliły Stacja – PGR Waliły. Jej wartość kosztorysowa wynosi 900 000 zł, z czego 225 000 zł wyłoży budżet gminy, a 675 000 zł pochodzić będzie ze środków strukturalnych. Terminem realizacji jest rok 2005.

W ramach zagospodarowania pod względem rekreacyjno – sportowym terenów wokół zbiornika wodnego w Zarzeczanach na 2005 rok zaplanowano realizację dwóch inwestycji: budowę budynku socjalnego przy boisku oraz budowę kortów tenisowych wraz z ogrodzeniem. Wartość kosztorysowa budowy budynku socjalnego wynosi 178 323 zł, z czego 44 581 zł zostanie wyłożonych przez gminny budżet, a 133 742 zł pozyska się z funduszy strukturalnych. Wartość kosztorysowa budowy kortów tenisowych wraz z ogrodzeniem wynosi 137 002 zł, z czego budżet gminy wyłoży 34 251 zł, a 102 751 zł pochodzić będzie ze środków strukturalnych.

Pierwszy etap rozwoju dróg gminnych zostanie zrealizowany w roku 2005. Wartość kosztorysowa całego przedsięwzięcia wynosi 476 100 zł, z czego 228 600 zł wyłoży gminny budżet, a 247 500 zł pochodzić będzie ze środków strukturalnych. Pierwsza inwestycja zakłada modernizację ulicy Zwycięstwa w Gródku. Jej wartość kosztorysowa wynosi 56 100 zł. Całość środków wyłoży budżet gminy. Druga inwestycja dotyczy budowy ulicy Malinowej w Gródku. Jej wartość kosztorysowa wynosi 180 000 zł, z czego 45 000 zł wyłoży gminny budżet, a 135 000 zł pochodzić będzie ze środków strukturalnych. Trzecia inwestycja dotyczy budowy ulicy Sportowej w Gródku. Jej wartość kosztorysowa wynosi 150 000 zł, z czego 37 500 zł wyłoży gminny budżet, a 112 500 zł pochodzić będzie ze środków strukturalnych. Czwarta inwestycja dotyczy modernizacji ulicy Młynowej w Gródku. Jej wartość kosztorysowa wynosi 90 000 zł. Całość środków wyłoży budżet gminy.

W latach 2004 – 2006 planuje się zmodernizować obiekty użyteczności publicznej. W ramach tego przedsięwzięcia mieszczą się trzy szczegółowe inwestycje. Ich łączna wartość kosztorysowa wynosi 920 000 zł, z czego 70 000 zł zostanie wyłożonych przez budżet gminy, 340 000 zł pozyska się z kredytu bankowego,

natomiast 340 000 zł pochodzić będzie ze środków strukturalnych. Pierwsza inwestycja polega na termomodernizacji budynku żłobka w Gródku. Jej realizacja będzie miała miejsce w roku 2004, wartość kosztorysowa wynosi 240 000 zł, z czego 30 000 zł zostanie wyłożonych przez budżet gminy, natomiast pozostałe 210 000 zł pozyska się z kredytów. Druga inwestycja obejmuje termomodernizację budynku GOK-u w Gródku. Jej realizacja będzie miała miejsce w roku 2005, wartość kosztorysowa wynosi 280 000 zł, z czego budżet gminy wyłoży 20 000 zł, 50 000 zł zostanie pozyskanych z kredytów, a 210 000 zł pochodzić będzie ze środków strukturalnych. Trzecia inwestycja polega na termomodernizacji budynku szkoły w Gródku. Jej realizacja będzie miała miejsce w roku 2006, wartość kosztorysowa wynosi 400 000 zł, z czego 20 000 zł zostanie wyłożonych przez budżet gminy, 80 000 zł pozyska się z kredytów, a 300 000 zł pochodzić będzie z funduszy unijnych.

Drugi etap rozwoju dróg gminnych planuje się przeprowadzić w roku 2006. Składa się z czterech inwestycji, których łączna wartość kosztorysowa wynosi 860 000 zł, z czego 215 000 zł zostanie wyłożone przez gminny budżet, a 645 000 zł pochodzić będzie z funduszy strukturalnych. Pierwsza inwestycja dotyczy budowy ulicy Tartacznej w Waliłach Stacji. Jej wartość kosztorysowa wynosi 220 000 zł, z czego 55 000 zł zostanie wyłożonych przez budżet gminy, a 165 000 zł pochodzić będzie z funduszy unijnych. Druga inwestycja polega na budowie mostu w Królowym Moście. Jej wartość kosztorysowa wynosi 90 000 zł, z czego budżet gminy wyłoży 22 500 zł, a 67 500 zł pochodzić będzie z funduszy strukturalnych. Trzecia inwestycja dotyczy budowy ulicy Jaśminowej i Wierzbowej w Gródku. Jej wartość kosztorysowa wynosi 320 000 zł, z czego gminny budżet wyłoży 80 000 zł, a 240 000 zł pochodzić będzie ze środków strukturalnych. Czwarta inwestycja dotyczy budowy ulicy Leśnej i Kalinowskiego w Gródku. Jej wartość kosztorysowa wynosi 230 000 zł, z czego budżet gminy wyłoży 57 500 zł, a 172 500 zł pochodzić będzie ze środków unijnych.

W roku 2006 rozwój gospodarki wodnej w gminie oprze się na dwóch inwestycjach, których wartość kosztorysowa wynosi 850 000 zł, z czego budżet gminy wyłoży 85 500 zł, 127 000 zł pozyska się z kredytów, a 637 500 zł pochodzić będzie z funduszy strukturalnych. Pierwsza inwestycja dotyczy rozbudowy ujęcia wody w Gródku wraz z budową wodociągu Bielewicz – Gródek. Jej wartość kosztorysowa wynosi 300 000 zł, z czego budżet gminy wyłoży 30 000 zł, 45 000 zł pozyska się z kredytów, a 225 000 zł pochodzić będzie ze środków strukturalnych. Druga inwestycja dotyczy budowy wodociągu Królowy Most – Kołodno – Downiewo. Jej wartość

kosztorysowa wynosi 550 000 zł, z czego 55 500 zł wyłoży budżet gminy, 82 000 zł pozyska się z kredytów, a 412 500 zł z funduszy strukturalnych.

Tabela 56. Planowane przedsięwzięcia inwestycyjne w roku 2004

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wartość kosztorysowa netto (zł)	Źródło finansowania (zł)		
			budżet gminy	kredyty	środki strukturalne
1.	Budowa parkingu nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach	250 000	62 500		187 500
2.	Budowa ulicy Piaskowej w Gródku	727 542	181 886		545 656
3.	Modernizacja ulicy Północnej w Gródku	550 770	137 693		413 077
4.	Modernizacja drogi we wsi Nowosiółki	50 000	50 000		
5.	Budowa kanalizacji we wsi Zarieczany	824 262	82 426	123 640	618 196
6.	Budowa boiska nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach	226 843	56 711		170 132
7.	Budowa amfiteatru nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach	100 000	100 000		
8.	Termomodernizacja budynku żłobka w Gródku	240 000	30 000	210 000	
	Razem	2 969 417	701 216	333 640	1 934 561

Tabela 57. Planowane przedsięwzięcia inwestycyjne w roku 2005

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wartość kosztorysowa netto (zł)	Źródło finansowania (zł)		
			budżet gminy	kredyty	środki strukturalne
1.	Budowa kanalizacji w Waliłach Stacji	1 216 000	104 000	200 000	912 000
2.	Budowa drogi Waliły Stacja – PGR Waliły	900 000	225 000		675 000
3.	Budowa budynku socjalnego przy boisku nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach	178 323	44 581		133 742
4.	Budowa kortów tenisowych wraz z ogrodzeniem nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach	137 002	34 251		102 751
5.	Modernizacja ulicy Zwycięstwa w Gródku	56 100	56 100		
6.	Budowa ulicy Malinowej w Gródku	180 000	45 000		135 000
7.	Budowa ulicy Sportowej w Gródku	150 000	37 500		112 500
8.	Modernizacja ulicy Młynowej w Gródku	90 000	90 000		
9.	Termomodernizacja budynku GOK w Gródku	280 000	20 000	50 000	210 000
	Razem	3 187 425	656 432	250 000	2 280 993

Tabela 58. Planowane przedsięwzięcia inwestycyjne w roku 2006

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wartość kosztorysowa netto (zł)	Źródło finansowania (zł)		
			budżet gminy	kredyty	środki strukturalne
1.	Termomodernizacja budynku szkoły w Gródku	400 000	20 000	80 000	300 000
2.	Budowa ulicy Tartacznej w Waliłach Stacji	220 000	55 000		165 000
3.	Budowa mostu w Królowym Moście	90 000	22 500		67 500
4.	Budowa ulicy Jaśminowej i Wierzbowej w Gródku	320 000	80 000		240 000
5.	Budowa ulicy Leśnej i Kalinowskiego w Gródku	230 000	57 500		172 500
6.	Rozbudowa ujęcia wody w Gródku oraz budowa wodociągu Bielewicz – Gródek	300 000	30 000	45 000	225 000
7.	Budowa wodociągu Królowy Most – Kołodno – Downiewo	550 000	55 500	82 000	412 500
	Razem	2 110 000	320 500	207 000	1 582 500

2. Planowane przedsięwzięcia wykraczające poza rok 2006

W latach 2007 – 2008 planuje się budowę przydomowych oczyszczalni ścieków w Królowym Moście, Załukach, Waliłach. Całkowita kosztorysowa wartość inwestycji wynosi 150 000 zł, z czego budżet gminy wyłoży 29 000 zł, 26 000 zł stanowią będą środki własne zainteresowanych mieszkańców, a 95 000 zł pochodzić będzie ze środków strukturalnych.

W roku 2007 planuje się modernizację kotłowni na opalanie biomasą. Wartość kosztorysowa inwestycji wynosi 3 200 000 zł, z czego 200 000 zł wyłoży budżet gminy, 600 000 zł pozyska się z kredytów, a 2 400 000 zł pochodzić będzie ze środków unijnych.

W roku 2007 nastąpi modernizacja oświetlenia ulicznego polegająca na wymianie lamp na energooszczędne. Wartość kosztorysowa inwestycji zamyka się kwotą 450 000 zł, z czego budżet gminy wyłoży 32 500 zł, 80 000 zł pozyska się z kredytów, a 337 500 zł pochodzić będzie z funduszy strukturalnych.

Trzeci etap rozwoju dróg gminnych planuje się przeprowadzić w roku 2007. Składa się z trzech inwestycji, których łączna wartość kosztorysowa wynosi 302 000 zł, z czego 159 500 zł zostanie wyłożone przez gminny budżet, a 142 500 zł pochodzić będzie z funduszy strukturalnych. Pierwsza inwestycja dotyczy budowy mostu na rzece Supraśl we wsi Waliły. Jej wartość kosztorysowa wynosi 80 000 zł. Całość środków

pochodzić będzie z budżetu gminy. Druga inwestycja polega na budowie drogi we wsi Waliły. Jej wartość kosztorysowa wynosi 190 000 zł, z czego budżet gminy wyłoży 47 500 zł, a 142 500 zł pochodzić będzie z funduszy strukturalnych. Trzecia inwestycja dotyczy budowy drogi we wsi Załuki. Jej wartość kosztorysowa wynosi 32 000 zł. Całość środków pochodzić będzie z budżetu gminy.

Planuję się, iż modernizacja byłego budynku GS „SCh” w Gródku w celu zaadaptowania go na potrzeby Gminnego Centrum Informacji Turystycznej oraz muzeum „Góra Zamkowa”, zostanie zrealizowana w latach 2007 – 2008. Wartość kosztorysowa owej inwestycji wynosi 300 000 zł, z czego 75 000 zł wyłoży budżet gminy, a 225 000 zł pochodzić będzie ze środków unijnych.

W roku 2008 zmodernizowane zostanie wysypisko odpadów komunalnych. Wartość kosztorysowa tego przedsięwzięcia wynosi 100 000 zł, z czego dwadzieścia pięć procent (25 000 zł) zostanie wyłożonych przez gminny budżet, zaś pozostałe siedemdziesiąt pięć procent (75 000 zł) pochodzić będzie ze środków strukturalnych.

Tabela 59. Planowane przedsięwzięcia inwestycyjne w roku 2007

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wartość kosztorysowa (zł)	Źródło finansowania (zł)			
			budżet gminy	kredyty	środki strukturalne	środki mieszkańców
1.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w Królowym Moście, Załukach, Waliłach	80 000	14 000		50 000	16 000
2.	Modernizacja kotłowni w Gródku na opalanie biomasą	3 200 000	200 000	600 000	2 400 000	
3.	Modernizacja oświetlenia ulicznego w gminie	450 000	32 500	80 000	337 500	
4.	Budowa mostu na rzece Supraśl we wsi Waliły	80 000	80 000			
5.	Budowa drogi we wsi Waliły	190 000	47 500		142 500	
6.	Budowa drogi we wsi Załuki	32 000	32 000			
7.	Modernizacja byłego budynku GS „SCh” w Gródku w celu zaadaptowania go do potrzeb Gminnego Centrum Informacji Turystycznej oraz muzeum „Góra Zamkowa”	150 000	37 500		112 500	
	Razem	4 182 000	443 500	680 000	3 042 500	16 000

Tabela 60. Planowane przedsięwzięcia inwestycyjne w roku 2008

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wartość kosztorysowa (zł)	Źródło finansowania (zł)			środki mieszkańców
			budżet gminy	kredyty	środki strukturalne	
1.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w Królowym Moście, Załukach, Waliłach	70 000	15 000		45 000	10 000
2.	Modernizacja gminnego wysypiska odpadów komunalnych	100 000	25 000		75 000	
3.	Modernizacja byłego budynku GS „Sch” w Gródku w celu zaadaptowania go do potrzeb Gminnego Centrum Informacji Turystycznej oraz muzeum „Góra Zamkowa”	150 000	37 500		112 500	
	Razem	320 000	77 500		232 500	10 000

V. Powiązania projektów z innymi działaniami realizowanymi na terenie województwa, powiatu, gminy

Przedsięwzięcia dotyczące budowy i modernizacji dróg, a także budowy parkingu i mostów mieszczą się w pierwszym priorytecie Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2010, *Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej województwa*, konkretnie w punkcie 1.1 *Rozwój systemu transportowego województwa*. W Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Białostockiego do roku 2010 mieszczą się w czwartym celu strategicznym *Rozwój i modernizacja drogowej sieci transportowej*. Natomiast w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Gródek powyższe projekty mieszczą się w celu strategicznym *Zapewnienie odpowiedniego stanu technicznego nawierzchni dróg, tworzących podstawowy system komunikacyjny gminy*.

W pierwszym priorytecie Strategii Województwa *Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej województwa*, w punkcie 1.4 *Rozwój systemów zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz usuwania i utylizacji odpadów stałych*, w podpunkcie 1.4.1 *Rozwój systemu zaopatrzenia w wodę ukierunkowanego na objęcie scentralizowanymi systemami wszystkich mieszkańców jednostek osadniczych o zwartej przestrzennej zabudowie* mieści się projekt rozwoju gospodarki wodnej w gminie. W podpunkcie 1.4.2 *Rozwój systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków, ukierunkowany w szczególności na zapewnienie współczesnych standardów cywilizacyjnych zamieszkiwania oraz eliminację zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych*, w literze a) *Budowa oczyszczalni ścieków w miastach, wiejskich ośrodkach gminnych i wsiach nie posiadających takich urządzeń* mieści się przedsięwzięcie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w Królowym Moście, Załukach, Waliłach; w literze c) *Budowa sieci kanalizacji sanitarnej zwłaszcza w miejscowościach położonych na obszarach ochrony prawnej i obszarach rozwoju gospodarczego* mieszczą się projekty budowy kanalizacji w Zarzeczanach i Waliłach Stacji. Wszystkie cztery inwestycje wyżej wymienione, jak: rozwój gospodarki wodnej w gminie; budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w Królowym Moście, Załukach, Waliłach; budowa kanalizacji w Zarzeczanach i Waliłach Stacji mieszczą się w trzecim celu strategicznym Strategii Powiatu *Ochrona środowiska i jego*

zagospodarowanie. W Strategii Gminy mieszczą się w celu strategicznym Stworzenie zorganizowanego systemu zaopatrzenia w wodę oraz oczyszczania ścieków.

W trzecim priorytecie Strategii Województwa Rozwój instytucji i urzędzeń infrastruktury społecznej o zasięgu i znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym w dziedzinie zdrowia, opieki społecznej i kultury oraz podwyższenia w ten sposób rangi i pozycji ośrodków regionalnych województwa i jego integracji wewnętrznej, w punkcie 3.5 Rozwój sportu i rekreacji, w podpunkcie 3.5.2 Rozwój i modernizacja podstawowej bazy sportowej, budowa sal gimnastycznych, boisk sportowych, basenów ogólnodostępnych, kąpielisk i baz sportów wodnych mieści się projekt budowy boiska nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach. W Strategii Powiatu mieści się w piątym celu strategicznym Rozwój infrastruktury społecznej, w literze e) Rozwój sportu i rekreacji. W Strategii Gminy mieści się w celu strategicznym Zagospodarowanie rekreacyjno – sportowe terenów wokół zbiornika wodnego w Zarzeczanach.

W pierwszym priorytecie Strategii Województwa Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej województwa, którego realizacja odbywać się będzie poprzez budowę i modernizację infrastruktury transportowej, telekomunikacyjnej i technicznej, mieści się kolejne przedsięwzięcie: modernizacja oświetlenia ulicznego w gminie. W Strategii Powiatu mieści się w trzecim celu strategicznym Ochrona środowiska i jego zagospodarowanie, w literze e) Oszczędzanie surowców i energii. W Strategii Gminy mieści się w celu strategicznym Uzyskanie zadawalającego stanu infrastruktury technicznej i standardu usług komunalnych.

W pierwszym priorytecie Strategii Województwa Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej województwa, w punkcie 1.4 Rozwój systemów zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz usuwania i utylizacji odpadów stałych mieszczą się dwa projekty: modernizacja kotłowni w Gródku na opalanie biomasą oraz modernizacja gminnego wysypiska odpadów komunalnych. W Strategii Powiatu mieszczą się one w trzecim celu strategicznym Ochrona środowiska i jego zagospodarowanie. W Strategii Gminy mieszczą się w celu strategicznym Uzyskanie zadawalającego stanu infrastruktury technicznej i standardu usług komunalnych.

W trzecim priorytecie Strategii Województwa Rozwój instytucji i urzędzeń infrastruktury społecznej o zasięgu i znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym w dziedzinie zdrowia, opieki społecznej i kultury oraz podwyższenia w ten sposób rangi i pozycji ośrodków regionalnych województwa i jego integracji wewnętrznej mieszczą się cztery przedsięwzięcia: budowa amfiteatru nad zbiornikiem wodnym w

Zarzeczanych, modernizacja obiektów użyteczności publicznej, budowa budynku socjalnego przy boisku nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanych, modernizacja byłego budynku GS „SCh” w Gródku w celu zaadaptowania go na potrzeby Gminnego Centrum Informacji Turystycznej oraz muzeum „Góra Zamkowa”. W Strategii Powiatu owe przedsięwzięcia mieszczą się w celu strategicznym *Rozwój infrastruktury społecznej*. W Strategii Gminy mieszczą się w dwóch celach strategicznych *Zagospodarowanie rekreacyjno – sportowe terenów wokół zbiornika wodnego w Zarzeczanych*, a także *Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego*.

Tabela 61. Powiązania projektów z innymi działaniami realizowanymi na terenie gminy Gródek

Lp.	Cel strategiczny	Nazwa przedsięwzięcia
1.	Zagospodarowanie rekreacyjno – sportowe terenów wokół zbiornika wodnego w Zarzeczanach	1. Budowa amfiteatru
		2. Budowa boiska
		3. Budowa parkingu
		4. Budowa budynku socjalnego przy boisku
		5. Budowa kortów tenisowych wraz z ogrodzeniem
2.	Zapewnienie odpowiedniego stanu technicznego nawierzchni dróg, tworzących podstawowy system komunikacyjny gminy	1. Budowa ulicy Piaskowej w Gródku
		2. Modernizacja ulicy Północnej w Gródku
		3. Modernizacja drogi we wsi Nowosiółki
		5. Budowa drogi Waliły Stacja – PGR Waliły
		6. Rozwój dróg gminnych etap pierwszy:
		a) modernizacja ulicy Zwycięstwa w Gródku
		b) budowa ulicy Malinowej w Gródku
		c) budowa ulicy Sportowej w Gródku
		d) modernizacja ulicy Młynowej w Gródku
		7. Rozwój dróg gminnych etap drugi:
		a) budowa ulicy Tartacznej w Waliłach Stacji
		b) budowa mostu w Królowym Moście
		c) budowa ulicy Jaśminowej i Wierzbowej w Gródku
		d) budowa ulicy Leśnej i Kalinowskiego w Gródku
3.	Stworzenie zorganizowanego systemu zaopatrzenia w wodę oraz oczyszczania ścieków	8. Rozwój dróg gminnych etap trzeci
		a) budowa mostu na rzece Supraśl we wsi Waliły
		b) budowa drogi we wsi Waliły
		c) budowa drogi we wsi Załuki
		1. Budowa kanalizacji we wsi Zarzeczany
		2. Budowa kanalizacji w Waliłach Stacji
		3. Rozwój gospodarki wodnej w gminie
4.	Uzyskanie zadawalającego stanu infrastruktury technicznej i standardu usług komunalnych	a) rozbudowa ujęcia wody w Gródku oraz budowa wodociągu Bielewicze – Gródek
		b) budowa wodociągu Królowy Most – Kołodno – Downiewo
		4. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w Królowym Moście, Załukach, Waliłach
		1. Modernizacja obiektów użyteczności publicznej
		a) termomodernizacja budynku żłobka w Gródku
		b) termomodernizacja budynku GOK w Gródku
		c) termomodernizacja budynku szkoły w Gródku
5.	Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego	2. Modernizacja kotłowni w Gródku na opalanie biomasą
		3. Modernizacja oświetlenia ulicznego w gminie
		4. Modernizacja gminnego wysypiska odpadów komunalnych
		1. Modernizacja byłego budynku GS „Sch” w Gródku w celu zaadaptowania go do potrzeb Gminnego Centrum Informacji Turystycznej oraz muzeum „Góra Zamkowa”

VI. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego

Wskaźniki osiągnięć – zgodnie z wymogami Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego oraz jego Uzupełnieniem zostały określone w podziale na trzy kategorie: wskaźniki produktu, wskaźniki rezultatu, wskaźniki oddziaływania.

1. Wskaźniki produktu:

- długość wybudowanych i zmodernizowanych dróg gminnych (km),
- wybudowany parking (szt.),
- długość wybudowanej kanalizacji (km),
- wybudowane boisko (szt.),
- wybudowany kort tenisowy (szt.),
- ilość wybudowanych budynków (szt.),
- ilość zmodernizowanych budynków (szt.),
- ilość wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.),
- wybudowana pływalnia (szt.),
- wybudowany most (szt.),
- długość wybudowanej sieci wodociągowej (km),
- ilość wymienionych lamp oświetlenia ulicznego (szt.),
- zmodernizowana kotłownia (szt.),
- zmodernizowane wysypisko odpadów komunalnych (szt.),

2. Wskaźniki rezultatu:

- stosunek ilości budynków podłączonych do sieci wodociągowej do wszystkich budynków (%),
- stosunek ilości budynków podłączonych do sieci sanitarnej do wszystkich budynków (%),
- powierzchnia terenów inwestycyjnych i produkcji rolnej, które stały się dostępne po modernizacji dróg gminnych (ha),
- stosunek ilości mieszkańców gminy mających dostęp do sieci wodociągowej do ilości użytkowników w chwili obecnej (%),

- stosunek ilości mieszkańców gminy mających dostęp do sieci kanalizacyjnej do ilości użytkowników w chwili obecnej (%),
- ilość wody odbierana przez mieszkańców gminy (m^3),
- ilość oczyszczanych ścieków (m^3),
- ilość mieszkańców gminy korzystających z boiska (osoby),
- ilość osób korzystających z Gminnego Centrum Informacji Turystycznej oraz z muzeum (osoby),

3. Wskaźniki oddziaływania:

- powstanie nowych miejsc pracy w gminie Gródek (osoby),
- ilość osób korzystających z sieci wodociągowej (osoby),
- ilość osób korzystających z kanalizacji sanitarnej (osoby),
- ilość osób korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków (osoby),
- zmniejszenie rachunków za zużyta wodę w wyniku modernizacji sieci wodociągowej (%),
- zmniejszenie rachunków za energię elektryczną w wyniku modernizacji oświetlenia ulicznego (%),
- stopień wykorzystania boiska (osobogodziny/tydzień).

VII. Plan finansowy na lata 2004 – 2006 i na następne planowane lata

1. Wykonanie budżetów gminy Gródek w latach 2000 – 2003

W roku 2000 ogółem dochody budżetu gminy Gródek zamknęły się kwotą 7 191 693 zł. Wydatki ogółem wyniosły 7 551 3645 zł, z czego 1 167 180 zł stanowiły wydatki inwestycyjne. Deficyt budżetowy wyniósł 359 672 zł. Spłacono 494 433 zł kredytów i pożyczek, z czego 353 759 zł stanowiły spłaty rat, a 140 684 zł spłaty odsetek.

Tabela 62. Wykonanie budżetów gminy Gródek w latach 2000 – 2003

Lp.	Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003
1.	Dochody ogółem	7 191 693	8 580 751	7 814 176	8 214 033
2.	Wydatki ogółem	7 551 365	7 355 870	8 039 879	8 049 564
	– wydatki inwestycyjne	1 167 180	246 527	615 486	959 546
3.	Kredyty i pożyczki przewidziane do spłaty w poszczególnych latach	494 443	736 885	519 927	219 947
	– spłaty rat pożyczek i kredytów	353 759	536 340	276 241	190 320
	– spłaty odsetek	140 684	128 130	63 686	29 627
	– umorzone pożyczki	-	72 415	180 000	-

W roku 2001 dochody budżetowe wyniosły 8 580 751 zł. Wydatki ogółem wyniosły 7 355 870 zł, z czego 246 527 zł stanowiły wydatki inwestycyjne. Nadwyżka budżetowa wyniosła 1 224 881 zł. Spłacono 736 885 zł kredytów i pożyczek, z czego 536 340 zł stanowiły raty, 128 130 zł stanowiły odsetki, a 72 415 zł zostało umorzone.

W roku 2002 dochody budżetowe wyniosły 7 814 176 zł. Wydatki ogółem wyniosły 8 039 879 zł, z czego 615 486 zł stanowiły wydatki inwestycyjne. Deficyt budżetowy wyniósł 225 703 zł. Spłacono 519 927 zł kredytów i pożyczek, z czego 276 241 zł stanowiły raty, 63 686 zł stanowiły odsetki, a 180 000 zł zostało umorzone.

W roku 2003 dochody budżetu gminy Gródek wyniosły 8 214 033 zł. Wydatki wyniosły 8 049 564 zł, z czego 959 546 zł stanowiły wydatki inwestycyjne. Nadwyżka budżetowa wyniosła 164 469 zł. Spłacono 219 947 zł kredytów i pożyczek, z czego 190 320 zł stanowiły raty, a 29 627 zł stanowiły odsetki.

2. Prognozowana sytuacja finansowa gminy Gródek na lata 2004 – 2008

Planowane dochody budżetu gminy Gródek w roku 2004 wyniosą 8 153 741 zł. Wydatki mają zamknąć się kwotą 8 487 381 zł. Wydatki inwestycyjne wyniosą 1 034 856 zł, z czego 701 216 zł pochodzić będzie z gminnego budżetu, a 333 640 zł planuje się pozyskać z kredytów bankowych. W roku 2004 spłacone zostanie 269 956 zł kredytów i pożyczek, z czego 165 456 zł stanowić będą spłaty zaciągniętych kredytów i pożyczek, 4 500 zł stanowić będą spłaty wnioskowanych kredytów i pożyczek, a 100 000 zł zostanie umorzone.

W roku 2005 planowane dochody gminnego budżetu wyniosą 8 290 932 zł. Wydatki mają zamknąć się kwotą 8 540 932 zł. Wydatki inwestycyjne mają wynieść 906 432 zł, z czego 656 432 zł stanowić będą środki budżetowe, a 250 000 zł planuje się pozyskać z kredytów bankowych. W roku 2005 spłacone zostanie 315 711 zł kredytów i pożyczek, z czego 126 501 zł stanowić będą spłaty zaciągniętych kredytów i pożyczek, 189 210 zł stanowić będą spłaty wnioskowanych kredytów i pożyczek.

W roku 2006 planowane dochody gminnego budżetu wyniosą 8 279 200 zł. Wydatki mają zamknąć się kwotą 8 486 200 zł. Wydatki inwestycyjne mają wynieść 527 500 zł, z czego 320 500 zł stanowić będą środki budżetowe, a 207 000 zł planuje się pozyskać z kredytów bankowych. W roku 2006 spłacone zostanie 295 384 zł kredytów i pożyczek, z czego 290 484 zł stanowić będą spłaty zaciągniętych kredytów i pożyczek, 4 900 zł stanowić będą spłaty wnioskowanych kredytów i pożyczek.

W roku 2007 planowane dochody gminnego budżetu wyniosą 8 603 800 zł. Wydatki mają zamknąć się kwotą 9 283 800 zł. Wydatki inwestycyjne mają wynieść 1 123 500 zł, z czego 443 500 zł stanowić będą środki budżetowe, a 680 000 zł planuje się pozyskać z kredytów bankowych. W roku 2007 spłacone zostanie 295 940 zł kredytów i pożyczek, z czego 236 500 zł stanowić będą spłaty zaciągniętych kredytów i pożyczek, 59 440 zł stanowić będą spłaty wnioskowanych kredytów i pożyczek.

W roku 2008 planowane dochody gminnego budżetu wyniosą 8 509 300 zł, dokładnie tyle samo, ile mają wynieść planowane wydatki. Wydatki inwestycyjne mają wynieść 77 500 zł, całość środków pochodzić będzie z gminnego budżetu. W roku 2008 spłacone zostanie 254 700 zł kredytów i pożyczek, z czego 222 000 zł stanowić będą spłaty rat zaciągniętych kredytów i pożyczek, a 32 700 zł stanowić będą spłaty odsetek zaciągniętych kredytów i pożyczek.

Tabela 63. Prognozowana sytuacja finansowa gminy Gródek na lata 2004 – 2008

Lp.	Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008
1.	Dochody ogółem	8 153 741	8 290 932	8 279 200	8 603 800	8 509 300
2.	Wydatki ogółem	8 487 381	8 540 932	8 486 200	9 283 800	8 509 300
	a) wydatki inwestycyjne	1 034 856	906 432	527 500	1 123 500	77 500
	– środki budżetowe	701 216	656 432	320 500	443 500	77 500
	– zaciągnięte kredyty	333 640	250 000	207 000	680 000	-
3.	Kredyty i pożyczki przewidziane do spłaty w poszczególnych latach	269 956	315 711	295 384	295 940	254 700
	a) spłata zaciągniętych kredytów i pożyczek	165 456	126 501	290 484	236 500	254 700
	– spłata rat	155 021	121 809	269 640	220 000	222 000
	– spłata odsetek	10 435	4 692	20 844	16 500	32 700
	b) spłata wnioskowanych kredytów i pożyczek	4 500	189 210	4 900	59 440	-
	– spłata rat	-	172 190	-	45 000	-
	– spłata odsetek	4 500	17 020	4 900	14 440	-
	c) umorzone pożyczki	100 000	-	-	-	-

3. Plan finansowy na lata 2004 – 2006 i na następne planowane lata

Tabela 64. Plan finansowy na lata 2004 – 2006 i na następne planowane lata

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Rok realizacji	Wartość kosztorysowa (zł)	Źródło finansowania (zł)			
				budżet gminy	kredyty	środki strukturalne	środki mieszkańców
1.	Budowa parkingu nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach	2004	250 000	62 500		187 500	
2.	Budowa ulicy Piaskowej w Gródku	2004	727 542	181 886		545 656	
3.	Modernizacja ulicy Północnej w Gródku	2004	550 770	137 693		413 077	
4.	Modernizacja drogi we wsi Nowosiółki	2004	50 000	50 000			
5.	Budowa kanalizacji we wsi Zarzeczany	2004	824 272	82 426	123 640	618 196	
6.	Budowa boiska nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach	2004	226 843	56 711		170 132	
7.	Budowa amfiteatru nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach	2004	100 000	100 000			
8.	Budowa kanalizacji w Waliłach Stacji	2005	1 216 000	104 000	200 000	912 000	
9.	Budowa drogi Waliły Stacja – PGR Waliły	2005	900 000	225 000		675 000	
10.	Budowa budynku socjalnego przy boisku nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach	2005	178 323	44 581		133 742	
11.	Budowa kortów tenisowych wraz z ogrodzeniem nad zbiornikiem wodnym w Zarzeczanach	2005	137 002	34 251		102 751	
12.	Rozwój dróg gminnych – etap pierwszy:	2005	476 100	228 600		247 500	
	a) modernizacja ulicy Zwycięstwa w Gródku	2005	56 100	56 100			

	b) budowa ulicy Malinowej w Gródku	2005	180 000	45 000		135 000	
	c) budowa ulicy Sportowej w Gródku	2005	150 000	37 500		112 500	
	d) modernizacja ulicy Młynowej w Gródku	2005	90 000	90 000			
13.	Modernizacja obiektów użyteczności publicznej	2004 – 2006	920 000	70 000	340 000		
	a) termomodernizacja budynku żłobka w Gródku	2004	240 000	30 000	210 000		
	b) termomodernizacja budynku GOK w Gródku	2005	280 000	20 000	50 000	210 000	
	c) termomodernizacja budynku szkoły w Gródku	2006	400 000	20 000	80 000	300 000	
14.	Rozwój dróg gminnych – etap drugi:	2006	860 000	215 000		645 000	
	a) budowa ulicy Tartacznej w Waliłach Stacji	2006	220 000	55 000		165 000	
	b) budowa mostu w Królowym Moście	2006	90 000	22 500		67 500	
	c) budowa ulicy Jaśminowej i Wierzbowej w Gródku	2006	320 000	80 000		240 000	
	d) budowa ulicy Leśnej i Kalinowskiego w Gródku	2006	230 000	57 500		172 500	
15.	Rozwój gospodarki wodnej w gminie	2006	850 000	85 500	127 000	637 500	
	a) rozbudowa ujęcia wody w Gródku oraz budowa wodociągu Bielewicze – Gródek	2006	300 000	30 000	45 000	225 000	
	b) budowa wodociągu Królowy Most – Kołodno – Downiewo	2006	550 000	55 500	82 000	412 500	
16.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w Królowym Moście, Załukach, Waliłach	2007 – 2008	150 000	29 000		95 000	26 000
17.	Modernizacja kotłowni w Gródku na opalanie biomasą	2007	3 200 000	200 000	600 000	2 400 000	
18.	Modernizacja oświetlenia ulicznego w gminie	2007	450 000	32 500	80 000	337 500	

19.	Rozwój dróg gminnych – etap trzeci:	2007	302 000	159 500		142 500	
	a) budowa mostu na rzece Supraśl we wsi Waliły	2007	80 000	80 000			
	b) budowa drogi we wsi Waliły	2007	190 000	47 500		142 500	
	c) budowa drogi we wsi Załuki	2007	32 000	32 000			
20.	Modernizacja byłego budynku GS „SCH” w Gródku w celu zaadaptowania go do potrzeb Gminnego Centrum Informacji Turystycznej oraz muzeum „Góra Zamkowa”	2007 – 2008	300 000	75 000		225 000	
21.	Modernizacja gminnego wysypiska odpadów komunalnych	2008	100 000	25 000		75 000	

VIII. System wdrażania

Wdrażanie Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Gródek można podzielić na następujące etapy:

1. uchwalenie Planu Rozwoju Lokalnego przez Radę Gminy Gródek,
2. powołanie Komitetu Oceny Projektów Gminy Gródek (KOPGG),
3. przygotowanie fiszek projektowych i dokumentacji wymaganej prawem w celu aplikowania o wsparcie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR),
4. ocena merytoryczna wniosków przez KOPGG,
5. złożenie wniosków w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podlaskiego,
6. po zaakceptowaniu wniosków do współfinansowania z EFRR podpisanie umowy dofinansowania przez Wojewodę Podlaskiego,
7. uruchomienie procedury przetargowej i wyłonienie wykonawcy inwestycji,
8. zawarcie umowy z wykonawcą wyłonionym w drodze przetargu,
9. zarządzanie kontraktem,
10. przygotowanie i weryfikacja wniosków o refundację wydatków oraz przepływ środków finansowych,
11. monitorowanie i raportowanie,
12. ocena programu,
13. rozpowszechnianie wyników i promocja projektów w gminie.

Podręcznik wdrażania Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego przewiduje procedurę opracowania i uchwalania Planów Rozwoju Lokalnego, która została wypełniona przez władze gminy Gródek. W trakcie prac nad Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Gródek zostały wyspecyfikowane zadania inwestycyjne do realizacji w nadchodzącym czasie.

Powołanie Komitetu Oceny Projektów Gminy Gródek jest realizacją zaleceń zawartych w Uzupełnieniu ZPORR. Komitet będzie w systemie wdrażania istotnym czynnikiem konsultacji społecznej.

Przygotowanie wniosków wraz z wymaganymi załącznikami musi być zgodne z wymaganiami przewidzianymi w ogłoszeniu o naborze projektów.

Propozycje projektów muszą zostać przygotowane w formie standardowego wniosku aplikacyjnego Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Przed złożeniem wniosków do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego, powinny zostać one poddane ocenie przez powołane do tego gremium społeczne w postaci Komitetu Oceny Projektów Gminy Gródek. Procedura taka sprzyjać będzie merytorycznej kontroli jakości projektów oraz pozwoli na wychwycenie i poprawienie ewentualnych nieprawidłowości.

Etap zbierania wniosków, poddawania ich ocenie, wyłanianie projektów do realizacji oraz podpisywania umów z beneficjentami końcowymi odbywa się na szczeblu wojewódzkim.

W przypadku zaaprobowania wniosków przygotowanych przez gminę Gródek i podpisania umowy przez Wojewodę Podlaskiego nastąpi etap wyłaniania wykonawcy w drodze przetargu oraz podpisanie umowy z wykonawcą (szczegółowo proces ten wraz z procedurą odwoławczą opisuje „Podręcznik wdrażania ZPORR”, zaś podstawą prawną jest Ustawa o zamówieniach publicznych).

Zarządzanie kontraktem w przypadku dużych inwestycji wymaga zatrudnienia Menadżera kontraktu. Do jego obowiązków zaliczyć można:

- administrowanie kontraktem zawartym pomiędzy instytucją kontraktującą a wykonawcą na podstawie warunków kontraktowych spełniających wymogi polskiego prawa,
- spełnianie funkcji inspektora nadzoru inwestorskiego zgodnie z polskim prawem budowlanym.

Wymogi formalne dotyczące wniosków o refundację wydatków są ściśle określone i obejmują poniższy zakres spraw:

- wnioski o refundację wydatków są sporządzane na odpowiednich formularzach,
- do wniosku powinny zostać załączone potwierdzone za zgodność z oryginałem kopie zapłaconych faktur i/lub innych dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej,
- ewentualne dochody,
- wniosek o refundację wydatków powinien ujmować tylko wydatki kwalifikowane,
- zgodność wydatku z zapisami umowy,
- wydatki powinny być dokonywane zgodnie z celami pomocy oraz zgodnie z przepisami prawa polskiego i wspólnotowego.

Wypada podkreślić, że monitoring Planu Rozwoju Lokalnego opierać się będzie na zbieraniu danych z postępu prac w okresach kwartalnych oraz porównywaniu ich z

harmonogramem finansowo – rzeczowym zawartym w fiskach projektowych zaaprobowanych w procedurze wyłaniania projektów na szczeblu wojewódzkim.

Ocena realizacji Planu będzie się opierać na informacjach zebranych w trakcie jego realizacji i będzie dotyczyła osiągniętych celów na poziomie gminy w odniesieniu do założonych w Planie Rozwoju Lokalnego wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania.

Rozpowszechnianie wyników oceny będzie polegało na udostępnieniu ich społeczności lokalnej za pośrednictwem dostępnych narzędzi komunikacji społecznej, przewidzianych również w podrozdziale dotyczącym promocji Planu.

IX. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

1. System monitorowania Planu Rozwoju Lokalnego

Monitoring Planu Rozwoju Lokalnego opierać się będzie na zbieraniu danych z postępu prac w okresach kwartalnych oraz porównywaniu ich z harmonogramem finansowo – rzeczowym zawartym w fiskach projektowych złożonych do EFRR w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podlaskiego. Zostanie powołany Komitet Monitorujący Planu Rozwoju Lokalnego, na którego czele stał będzie Wójt Gminy Gródek. W skład komitetu wejdą również przedstawiciele Rady Gminy Gródek, lokalni przedsiębiorcy i członkowie stowarzyszeń działających na terenie gminy, a także osoby cieszące się w społeczności lokalnej autorytetem. Zaproszony zostanie również przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego. Posiedzenia Komitetu będą odbywały się nie rzadziej niż raz na kwartał.

2. Sposoby oceny Planu Rozwoju Lokalnego

Plan będzie podlegał ocenie ilościowej i jakościowej na podstawie wskaźników wyspecyfikowanych w projektach dla poszczególnych przedsięwzięć.

3. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi

Powodzenie realizacji Planu jest uzależnione od uświadomienia jak najszerszemu gronu mieszkańców gminy Gródek istoty podejmowanych przedsięwzięć inwestycyjnych w ramach Planu Rozwoju Lokalnego na lata 2004 – 2006. W tym celu zostaną podjęte kroki w celu powołania ciała konsultacyjnego pod roboczą nazwą Forum Obywatelskie na Rzecz Rozwoju Gminy Gródek, w którym do uczestnictwa zaproszeni zostaną przedsiębiorcy, przedstawiciele stowarzyszeń i organizacji, Kościołów oraz partii politycznych.

4. *Public Relations* Planu Rozwoju Lokalnego

Informacja o postępach w realizacji Planu Rozwoju Lokalnego to istotny element dialogu społecznego władz gminnych – jako beneficjenta funduszy strukturalnych i społeczności lokalnej, która odnosić ma bezpośrednie korzyści z realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych. Jest to również forma kontroli społecznej nad stanem realizacji Planu.

W celu zapewnienia sprawnego przepływu informacji o Planie Rozwoju Lokalnego na stronie internetowej Urzędu Gminy Gródek będą umieszczane i aktualizowane wiadomości o postępach realizacji Planu, a także o posiedzeniach Gminnego Komitetu Monitorującego. Przewiduje się, że rolę rzecznika prasowego – odniesieniu do informacji o Planie Rozwoju Lokalnego – pełnić będzie Sekretarz Gminy Gródek.